

November 4, 2023

WESTERN ARMENIA

N° 003

ԱՅԱՍ, ԿԻԼԻԿԻԱ
AYAS, CILICIA
AYAS, CILICIA

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Էջ 2
ՀԱՅ ԴԵՐՍԻՄ ՊԼԱՏՖՈՐՄԻՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹՐԻՔ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴԱՌԱՋ
34-րդ ZOOM ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Էջ 3
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ 2023 ԹՈՒԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԸ ԿԱՅԱՆԱԼԻՔ ԵՐՈՐԴԴ ԳՈՒՄԱՐՄԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Էջ 5
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՐՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

Էջ 9
ԷԹԻՈՒՆԻՒՆ ՀԵՏ ԿԱՊՈՒԱԾ ԽՆԴԻՐԸ

Էջ 11
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՌԱԿՆԵՐԸ

Էջ 14
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Էջ 15
ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԶԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Էջ 16
«ՅԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԴՐՍԵՒՐՈՒՄԸ

SOMMAIRE

PAGE 17
DÎNER DÉBAT DE LA PLATEFORME ARMÉNIENNE DE DERSIM PARLEMENT

34ÈME RÉUNION ZOOM POUR LES CANDIDATS AUX ÉLECTIONS LÉGISLATIVES DE L'ARMÉNIE OCCIDENTALE

PAGE 18
CONCERNANT LES ÉLECTIONS DE LA TROISIÈME LÉGISLATURE DE L'ASSEMBLÉE NATIONALE D'ARMÉNIE OCCIDENTALE QUI SE TIENDRONT EN DÉCEMBRE 2023

PAGE 20
SUR LA QUESTION DES ARMÉNIENS D'ARMÉNIE OCCIDENTALE

PAGE 23
LE PROBLÈME AVEC ETIUNI

PAGE 27
ENFANTS D'ARMÉNIE OCCIDENTALE

PAGE 30
GÉNOCIDE CULTUREL

PAGE 31
AUTOUR DES FALSIFICATIONS QUI SE SUIVENT

PAGE 32
UNE SOI-DISANT MANIFESTATION DE « TOLÉRANCE »

CONTENTS

PAGE 33
DINNER DEBATE OF THE ARMENIAN PLATFORM OF DERSIM

34TH ZOOM MEETING FOR CANDIDATES FOR THE LEGISLATIVE ELECTIONS OF WESTERN ARMENIA

PAGE 34
AHEAD OF THE ELECTIONS OF THE THIRD CONVOCAION OF THE NATIONAL ASSEMBLY OF WESTERN ARMENIA TO BE HELD IN DECEMBER 2023

PAGE 36
ON THE QUESTION OF THE ARMENIANS OF WESTERN ARMENIA

PAGE 39
THE PROBLEM WITH ETIUNI

PAGE 43
CHILDREN OF WESTERN ARMENIA

PAGE 47
CULTURAL GENOCIDE

PAGE 48
AROUND THE FALSIFICATIONS THAT FOLLOW ONE ANOTHER

PAGE 49
A SO-CALLED MANIFESTATION OF "TOLERANCE"

ՀԱՅ ԴԵՐՍԻՄ ՊԼԱՏՖՈՐՄԻՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹՐԻՔ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

2023 թուականի նոյեմբերը 2-ը ժողովրդավարական իրաւունքները եւ Հայ Դերսիմ պլատֆորմներու ներկայացուցիչները հանդիպեցին եւ միասին նախաճաշեցին Նոր ժողովրդական ընտանիքներու ակումբին մէջ: Նախաճաշին ընթացքը մասնակիցները պատմեցին կատարած եւ կատարուող գործերու մասին, մտքեր փոխանակեցին: Հանդիպմանը քննարկուեցան նաեւ քաղաքային, Տեղական ինքնակառավարման մարմիններու խնդիրները եւ գալիք համայնքային ընտրութիւններու հետ կապուած հարցեր: Շոշափուեցին նաեւ երիտասարդութեան եւ ուսանողութեան խնդիրներն ու ատոնց լուծման յնարաւոր ելքերը: Հանդիպումն անցաւ շատ բուռն մթնոլորտով մէջ եւ երկուստեք արդիւնաւետ ելքով: Որոշուեց հանդիպումը դարձնիլ շարունակական: Նախաճաշն ավարտուեց երաժշտական մասով:

**KAHVALLI
ETKİNLİĞİNDE
BULUŞUYORUZ!**

**Dersim Hay Platformu ve
Demokratik Haklar Platformu
olarak düzenleyeceğimiz kahvaltı
etkinliğimize davetlisiniz.**

**2 KASIM 2023 ÇARŞAMBA SAAT 10.00
ADRES: MOĞULTAY MAH. ATA SOKAK
YUVAM İŞHANI KAT 3**

34-ՐԴ ZOOM ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԱՐԵՎՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Նոյեմբեր 2-ին տեղի ունեցաւ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի ընտրական հանձնաժողովին կազմակերպած 34-րդ Zoom հանդիպումը: Հանդիպման թեման էր՝ «Արեւմտեան Հայաստանի խորհրդարանական ընտրութիւնները»;

Հանդիպման ընթացքը Արեւմտեան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Արմենակ Աբրահամեանը յիշեցուցեր է, որ Արեւմտեան Հայաստանը 1920 թուականին ճանաչուած հայկական պետութեան շարունակութիւնն է, որն անկախութիւն ստացաւ Ռուսաստանէն 1918 թուականի հունվար 11-ին: Այնույետեւ ներառուեր է, որպէս Հայաստանի Հանրապետութիւն, որը միջազգայնօրէն ճանաչուեր է 1920 թուականի հունվար 19-ին յետեւեալ պայմաններով.

1920 թուականի հունվար 27-ին Խաղաղութեան Համաժողովի գլխաւոր քարտուղարութիւնը Հայ ազգային պատմիրակութեան նախագահին զգուշացոյց, որ 1920 թուականի հունվար 19-ի նստաշրջանին Գերագոյն խորհուրդն ընդուներ է յետեւեալ երկու որոշումները.

1. Հայկական Պետութեան կառավարութիւնը ճանչընալ փաստացի կառավարութիւն
2. Տուեալ ճանաչումը չի կանխորոշեր սա պետութեան յնարաւոր սահմաններու հարցը՝ Արցախը, Նախիջեւանը, Զաւախքը, ներկայիս Կովկասեան Հայկական Հանրապետութիւնը, Կիլիկիոն եւ Արեւմտեան Հայաստանը կը կազմեն Հայաստան պետութեան մաս:

**ԱՐԵՎՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԻՅԱՆ
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

www.westernarmeniatv.com

Արեւմտեան Հայաստանի

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային Ժողովի 2023 թուականի դեկտեմբերը կայանալիք երրորդ գումարման ընտրութիւններուն ընդառաջ

Արեւմտեան Հայաստանի պետական հեռուստակայանը մէկ անգամ եւս կը ներկայացնէ երեսփոխանութեան թեկնածուներուն եւ կը խնդրէ իր դիտորդները ու պոտենցիալ ընտրազանգուածը առաւել մեծ ուշադրութեամբ յետեւիլ մեր թեկնածուներուն, անոնց կենսագրականներուն ու գործունեութեանը, որը անոնք կը ծաւալեն յանուն Հայաստան պետութեան հզորացման եւ ձայն տալ Զեր նախընտրած թեկնածուն: Մեր հեռուստակայանը մինչ քարոզարշաւին աւարտը՝ 2023 թուականի նոյեմբեր 15-ը, իւրաքանչիւր օր ձեզի կներկայացնէ երեսփոխանի թեկնածութեան համար դիմած անձանց համառոտ տուեալները:

Առավել մանրամասն կրնաք ծանօթանալ մեր կայքէջը նշուած յղումներով.
<https://president-western-armenia.eu/>

<http://surl.li/mxqji>

<http://surl.li/mxqjt>

<http://surl.li/mxqkd>

Արեւմտեան Հայաստանի ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

37. Սիմոն Կասպարիան – Արեւմտեան Հայաստանին Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

38. Մուրադ Սուրենիան – Արեւմտեան Հայաստանին Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

39. Սահակ Մութաֆիան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

40. Աշոտ Յարութիւնեան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

41. Մարիետտա Դումիկիան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

42. Կարինէ Գրիգորիան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

43. Ալեխանդրո Դորումեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

44. Կարապետ Թովուզիան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

45. Մասիս Պիլտօիան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

46. Միհրան Փրկիչն-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

47. Ռոմէլ Դեմիրչիեան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

48. Ներսես Օդեմիս-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երկրորդ գումարման երեսփոխան

49. Վիոլետտա Աղաեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի առաջին եւ երկրորդ գումարման երեսփոխան, ԱԺ փոխնախագահ

50. Արտաշես Բուռնուշեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

51. Աիդա Տերտերեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

52. Արման Յակոբեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

53. Արմենուհի Սահակեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

54. Արտակ Ադամեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

55. Էդուարդ Աբրահամեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

56. Նունէ Վասիլեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

57. Վարդան Զարենիկեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

58. Զարուհի Խաչատրեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

59. Սամուէլ Գասպարեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

60. Ռուպէն Դավթեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

61. Հայկազ Պողոսեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

62. Մարտիրոս Սակոեան – Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

63. Լուսեա Աղաջանեան- Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

64. Անահիտ Օհանեան-Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

65. Կարինէ Նիկողոսեան- Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

67. Շուշանիկ Սարգսեան- Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման երեսփոխանութեան թեկնածու

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՐՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

Արեւելահայ մամուլին առաջիններէն մէկը, որ արձագանքեր է Սասունին կոտորածներուն, «Մուրճ» լրագիրն էր: Այս առումով պետք է առանձնացնիլ «Սասնոյ դէպքերը» յօդուածը, որտեղ կը տրուին վիճակագրական տուեալներ ինչպէս ապստամբներու, այնպէս ալ հարձակուող մուսուլմաններու թուաքանակի վերաբերեալ. «...

աներեւակայելի արագութեամբ բոլոր շրջակայ կուսակալութեանց զօրքերը դիմեցին ի Մուշ, ուստի այլ մը 7869 յետեւակներ, 2000-ի չափ հեծեալներ, եւ 150 թնդանօթաձիգներ ուղեւորեցան ի Սասուն: Ռուսական եւ պարսկական սահմանագլուխէն սկսեալ բոլոր ցեղերը գունդ-գունդ դիմեցին այնտեղ. միայն Բայազիտի հայդարանցիք 300 հեծեալներով, որով կարելի է գաղափար կազմել այս ահեղ բազմութեան վերայ, որ մէկ ակնթարթի մէջ պաշարեցին Սասնոյ գավառը »:

«Մուրճ»-ը հետաքրքիր տուեալներ կու տան նաեւ Սասունին դէպքերու հետեւանքներու մասին. «Գէլի 360, Շէնիկ՝ 106, Սէմալ՝ 85, Ալեան՝ 165, Իշխնձոր՝ 78, Աղբին՝ 66 տներով կ'այրին ամբողջովին, և բնակիչները բոլոր, բացի մաս մը փախստականներէ, սրէ կ'անցնին»: Սասնոյ դէպքերու անմիջական յետեւանքը ողջ մնացած բնակչութեան սոսկալի դրութեան մէջ յայտնուիլն էր, քանի որ վարելահողերուն, տներուն տիրացեր էին քուրդերը՝ կողոպտելով ողջ ունեցումքը, հայերու հագէն խլելով վերջին շապիկը: «Մուրճ»-ի հաղորդումներէն պարզ կը դառնա, որ նոյնիսկ Մշո դաշտին հայկական գիւղերու՝ Խզլաղաճ, Տատրագոմ, Ս. Յովհաննու վանք, Մառնիկ, Խորոնք, բնակիչները յայտնուեր են ծանր դրութեան մէջ, քանի որ գտնուելով պաշարման մէջ՝ չէին համարձակուի անգամ դաշտ գնալ: Թալանուած էր ամբողջ շրջանը, կը նշուի, որ օրինակ՝ Մառնիկ հարուստ գիւղէն միայն 5000 ոչխար է յափշտակուեր:

«Մշակ» թերթին մէջ տպագրուած «Սասունի կռիվը» յօդուածին մէջ մանրամասն կը պարագրուին ռազմական գործողութիւնները, ինչպէս նաեւ կոտորածը. «...Ատ կոտորածը մեծ էր: Ամբողջ մը օրուայ ընթացքը զօրքը, քիւրդը եւ յամիդիան սրով կը խողխողէին հանդիպածներուն. Թէ մարդ եւ թէ կին, թէ պառաւ թէ զաւակներ, առանց խտրութեան կը մորթուէին... Անհնարին է այդ եղերական ժամերը մանրամասնօրէն նկարագրիլ: Եթէ մէկը ներկայ ժամին բարձրանայ Սասնոյ բարձրաբերձ լեռանց գագաթներուն վրայ եւ լայն հայացքով հետախուզէ բոլոր ծակուծուկը, նրա մազերը բիզ բիզ կը կանգնեն: Մարդ սառսուռ կը զգա, երբ կը տեսնէ՝ մայրը կտոր-կտոր յոշոտուած, գցեր են ապառաժին մը տակ, եւ երկամեայ զաւակը նոյնպէս երկու մաս եղած, դրեր են մօր ստինքներում խաշաւել: Ահա ուրիշ մը տեղ, իբրեւ հաւասարակշռող հակեր, երկու քոյրերը-մինի ծամերէն կախուած միւսը՝ ձգուած են կաղնի ծառոյ ճիւղերուն վրայ: Վերջապէս, ամէնուրեք կը նշմարուին սրտաճմլիկ եւ աղեկտուր տեսարաններ...

Ալ աւելի համապարփակ էին «Մշակ»-ի՝ Նոյեմբեր 12-ի համարը լոյս տեսած «Սասունի դեպքերը» յօդուածին յաղորդած տեղեկութիւնները: Մասնաւորապէս երկու կողմերու կռուած ուժերու թվային տուեալները համարեա կը համընկնեն «Մուրճ»-ի յաղորդած տեղեկութիւններուն, մասնաւորապէս դեպի Սասուն-Մուշ են շարժուեր 7,800 հետեւակ, 2,000-ի չափ հեծեալ ե 150-էն աւելի թնդանոթներ, իսկ անոնց միացած քուրդերու թիւ հետ կը նշուի 43.000, որոնք սուլթանական իշխանութիւններէն զենք էին ստացեր: Ինքնապաշտպանութեան դիմած հայերու ընդհանուր թիւը կը նշուեր 1960: Ապա օրերու կտրուածքով կը նկարագրուին ռազմական գործողութիւնները:

«Արձագանքի» թղթակիցը 1894թ. Օգոստոս 27-ին Կարինէն կը գրէ, որ քուրդերը, օգտուելով տիրող անիշխանութենէ, կառաւարութեան բացայայտ թելադրանքով դուրս եկան Սասունի եւ Մուշի սահմաններէն եւ հարձակուեցին Մուշ քաղաքին մերձակա հայաբնակ գիւղերու վրայ, ահ ու սարսափ տարածելով՝ հրի ու սրի մատնեցին ամէն ինչ: Ապա կաւելցնէ, որ դեռ շատ շատերուն կը սպասուի այդ մշուշոտ ապագան: Երկրի իւրաքանչիւր կողմը ահ ու սարսափ կը տիրէ, իսկ երթեւեկութիւնը՝ Կարինէն սկսած մինչեւ Մուշ, Բաղէշ, Սասուն եւ միւս խորքերը, անգամ գիւղէն գիւղ, դադարեր է: Առանց մանրակրկիտ խուզարկութեան կարգադրուած է չընդունիլ ու չհանձնիլ թղթածրարները: Անցաթուղթ տրամադրիլը բոլորովին կարգելուի. պանդխտութենէ նոր վերադարձող ամէն մէ անհատ ոստիկաններու խիստ եւ աշալուրջ յսկողութեամբ պետք է հանձնուի կեդրոնական կառավարութեանը: Թղթակիցը վերջը կեզրակացնէ, որ այս կերպ շարունակուելու պարագային այդ հայաբնակ գաւառներն անտարակոյս կւերածուին անմարդաբնակ անապատի մը՝ զրկուելով իրենց տիրական ու տնտեսական տարրէն:

«Նոր Դար» լրագիրին մէջ 1894թ. լոյս տեսած Սասունի դեպքերը ներկայացնող «Սասունցիներու ապստամբութիւնը» յոդուածը յիմնվում է Կ. Պոլսի թղթակիցին յաղորդած տեղեկութիւններու վրայ եւ թէեւ ոչ մանրամասներով, սակայն կը նկարագրուի Սասուն տիրող ծանր դրութիւնը: Այսպիսով, չնայած ցարական գրաքննութեանը, թղթակիցներու սակաւութեանը եւ այլ խոչընդոտներուն, այնուամենայնիւ արեւելահայ մամուլը հարուստ է Սասունին կոտորածը լուսաբանող նիւթերով: Աւելին, ատոնց մէջ ամփոփուած փաստական նիւթը կարելոր է այդ սահմուկեցուցիչ ջարդերու պատմութեան ուսումնասիրութեան համար: Այսպիսով Western Armenia Tv-ին կամփոփէ արեւելահայ մամուլը Սասունի՝ 1894թ. կոտորածի վերաբերեալ տեղ գտած արձագանքներու ուսումնասիրութիւնը: Այդ նպատակաւ հետազոտութեան ենթարկուեցինք 1890-ական թուականներուն արեւելահայ իրականութեան մէջ եռանդուն գործունեութիւն ծաւալած «Մշակ», «Նոր Դար», «Արձագանք» թերթերու եւ «Մուրճ» ամսագիրին հրապարակումները: Քննութեան ենթարկեցինք ատոնց մէջ Սասունի՝ 1894թ. կոտորածին վերաբերեալ առկա փաստական նիւթը:

Արեւմտեան Հայաստանի հայերուն հարցը ուսումնասիրելիս, արժեքաւոր փաստեր կարելի է յամարիլ 1914-1920 թուականներուն Վրաստան լոյս տեսած քանի մը պարբերականներու յօդուածները: Վրացի լրագրողներն ու հրապարակախօսները յօդուածներու յաղորդագրութիւններու մէջ համերաշխութիւն, կարեկցանք ու համընդհանուր ցավակցութիւն կ'արտայայտեն հայ ժողովուրդը, թեւ սիրտ շոյող արտայայտութիւններէն բացի, կը յանդիպեն նաեւ այլ տրամադրութիւններ: Ըսպէս՝ «Կլդե» հանդեսը, նշելով, թէ «Լիովին համոզուած պետք է ըլլան իրենց հայրենիքէն տեղահանուած, տունուտեղ կորցրած հայերը, որ մենք լավ կը հասկընանք անոնց ծանր վիճակը, հոգով, սրտով կը կարեկցենք...»:

«ՍԱԽԱԼԽՈՒ ԳԱԶԵԹԻ»-ն 1914 թուականի հունվար 10-ի համարին մէջ լոյս տեսած «Հայերու կեանքը Արեւմտեան Հայաստանին մէջ» յօդուածը կը գրէ, որ բարեփոխումներու գործը կրկին անորոշ է: Օսմանեամ կառավարութիւնը կը շարունակէ երկակի քաղաքականութիւն վարիլ, կըսեն՝ որոշ գաղառներ խառնակութիւններ են սկսուեր: Արդեւ փետրվարի մէկը «ՍԱԽԱԼԽՈՒ ԳԱԶԵԹԻ»-ն կը գրէ, որ Հայերը չեն մասնակցի խորհրդարանական ընտրութիւններուն: Հայ կուսակցականները օսմանեան կառավարութենէ կը պահանջեն բարեփոխումներ: Միայն ասկէ ետք,- կ'ըսեն անոնք,- կվերսկսենք բանակցութիւնները եւ կմասնակցենք ընտրութիւններուն: Այս ֆոնին Պոլսի օսմանական թերթերը սադրիչ յօդուածներ են տպագրեր, որոնք աւելի կալեկոծեն ժողովուրդը: Քրդերը թռուցիկներ կը տարածեն եւ բոլորը կոչ կընեն զինուիլ: «ՍԱԽԱԼԽՈՒ ԳԱԶԵԹԻ»-ն կը գրէ, որ իրենց Պոլսին աղբիւրները կը տեղեկացնեն, որ քրիստոնեա վաճառականներու դէմ բոյկոտն կուծեղնա:

Անոնց ապրանքին վրայ նոյնիսկ նավթ կը լցնեն: Այդ պատճառաւ հոյն եւ հայ վաճառականները նպատակադրուեր են չեղեալ համարիլ Եվրոպային գործարանատերերու հետ կնքած պայմանագիրները: Անոնց կարծիքով՝ օսմանցիները կը ցանկընան, որ քրիստոնեաները հեռընան Օսմանեան Կայսրութենէ: Պոլսին մէջ Զեմալ փաշան ռազմածովային նախարար է նշանակուեր:

Հայոց պատրիարքը Բայազետի եպիսկոպոսէն ստացեր է յետեւեալ տեղեկագրութիւնը. «Քաղաքէն քանի մը ժամուա հեռաւորութեան վրայ թեժ մարտեր կընթանան: Կառավարական ջոկատին մէջ ընդամենը 240 զինուոր է: Քուրդերը լավ զինուած են, անոնք նոյնիսկ գնդացիներ ունին: Քաղաքը խառնաշփոթ է: Քրիստոնեա բնակիչները փակուեր են եկեղեցիներու մէջ: Փրկէ՛ք մեզի»: Իրավիճակին բարդութիւնը կըզգա նաեւ կառավարութիւնը: Նա հանդես է եկեր պաշտօնական յայտարարութեամբ, որտեղ ըսուած է, թէ քուրդերու շարժումը ուղղուած է կառավարութեան եւ քրիստոնեաներու դէմ:

Ինչպէս կը տեսնենք յօդուածներու մէջ թուրքական կառավարութիւնը ոչ միայն կը յրաժարուի բարեփոխումներ իրականացնիլ Արեւմտեան Հայաստան, այլեւ պետական մակարդակով թշնամանք կը սերմանէ հայ բնակչութեան հանդէպ:

Ավելին՝
<http://surl.li/mxrnl>
<http://surl.li/mxrnr>
<http://surl.li/mxrnz>
<http://surl.li/mxroj>

ԷԹԻՈՒՆԻԻՆ ՀԵՏ ԿԱՊՈՒԱԾ ԽՆԴԻՐԸ

Source: Stone Age
reconstruction/illustration

Peopleofar.com-ը՝ քանի որ նշանատր հայ ակադեմիկոսներ (օրինակ՝ Արմեն Պետրոսեանը) վերջին շրջանը որոշ արեւմտեան ակադեմիկոսներ (ինչպէս Ռասմուս Թորսոն) ենթադրեր են, որ հայերն իրենց ծագումն ունին երկաթէ դարի քիչ յայտնի ցեղէն, որը կը կոչուի «Էթիունի» (աւելի ճիշտ՝ «Էթիուհի»): Այս ցեղը, իբր, կը խօսեր հայերէն եւ կապեր Հայկական լեռնաշխարհին վերին արեւելեան շրջանները՝ Սեւանա լճին քով, եւ անոնք իբր նպաստեր են (կամ, ըստ Պետրոսեանի, նոյնիսկ պատճառ են դարձեր) Ուրարտական թագաւորութեան «կործանմանը»:

Այնուամէայնիւ, նման պնդումներու համար քիչ ապացոյցներ կան: Իրենք՝ Էթիունիները նոյնպէս գրաւոր արձանագրութիւններ չեն թողեր, ուստի անոնց մասին մեր իմացածի մեծ մասը կու գա ուրարտական տեքստերէն: Ինչու որոշ գիտնականներ կը խօսին Էթիունիներու մասին: Հիմքը ընկած է ուրարտու-հայկական կապին կեղծ մերժումը: Հիմնական ակադեմիկոսները (յատկապէս լեզուաբանները) որոշ չափով անհանգստացած է այն միտքէն, որ Ուրարտուն պարզապէս Հայաստան է: Անոնք մինչ այժմ կընդունեն, որ հայերը Հայկական լեռնաշխարհին բնիկներն են, ոմանք նոյնիսկ սկսեր են խոստովանիլ, որ ուրարտական Դնթ-ն լիովին կը յամապատասխանէ ժամանակակից հայերուն, բայց թէ ինչպէս այս թագաւորութիւնը կառնչուի հայերուն եւ որտեղէն է առաջացեր յատկապէս հայերէնը, դեռեւս կը մնա «յանելուկային»:

Հայերէնը դասակարգուի է որպէս հիպոթետիկ հնդեվրոպական մակրոընտանիքը պատկանող, սակայն այն կառանձնան մնացած բոլոր յայտնի հնդեվրոպական լեզուներէն: Այսպիսով, այն տեղաւորուի է հնդեվրոպականի առանձին ճիւղին մէջ, որու անմիջական նախկին սերունդը յայտնի չէ: Ուրարտերէնը, միւս կողմէն, դասուի է մէկ այլ լեզուաընտանիքին մէջ, որը սովորաբար կը կոչուի «հուրո-ուրարտերէն»: Այսպիսով, ծեծուած հին հարց. «Ինչպէ՞ս կարող էին ուրարտացիները հայ ըլլալ, եթէ այլ լեզուով կը խօսեին»: Չկարողանալով ճիշտ պատասխանիլ այս հարցը՝ որոշ հայ ակադեմիկոսներ մերժեր են այն միտքը, որ ուրարտացիները պարզապէս հայեր են եղեր եւ սկսեր են հորինիլ բոլոր տեսակի ֆանտաստիկ տեսութիւններ, ինչպէս օրինակ Էթիունիներու հետ կապուած տեսութիւն է:

Ուրարտական արձանագրութիւններէն մենք գիտենք, որ Էթիունիները հիմնականը ապրեր են Արեւելեան Հայաստան: Մենուայի որդի Արգիշտին, օրինակ, հիմնեց Երեւանը (Էրեբունի) Էթիունի տարածքը գրաւելէն ետք: Ոմանք նոյնիսկ կենթադրեն, որ Էթիունիներն ապրեր են նաեւ Արարատ լեռան շուրջը, որը անոնք ենթադրաբար անուաներեն Էրբուահի, որը Պետրոսեանը մեկնաբաներ է որպէս հայերէն «Էրկու» բառէն, որը կը նշանակէ «երկու», որը յղում կը կատարէ լեռան զոյգ գագաթներուն:

(r 10) Argišti says: I conquered the city Qihuni of the land Siluni on the side of the lake, and I came to the city Alištu.

(r 13) I deported men and women. By the command of the god Ḫaldi Argišti, son of Minua, says:

(r 15) I built the city Erbuni as protection of the Bia lands and for the intimidation of the enemy countries.

(r 18) The land was deserted, nothing had (ever) been built here (before). I accomplished great undertakings there.

(r 21) I settled there 6600 warriors (lit. “men of battle”) from the land Ḫatti and from the land Šupa.

(r 23) Through the greatness of the god Ḫaldi, Argišti, [son of] Minua, says: I prayed to the god Ḫaldi, (my) Lord, the Weather-God, the Sun-God, (and all) the gods of the Bia land.

Սակայն ստուգաբանութիւնը կասկածելի է, քանի որ ապացոյց մը չկա, որ Արարատ լեռը երբեւէ կոչուի է «Էրկուահի»: Փաստորեն, «-հի» վերջածանցը Էրկուահին մէջ կը յուշէ, որ այս բառը կը նշանակէ ցեղ կամ տուն, քանի որ «-հի»-ն ուրարտական ածանցն է մարդկանց համար, որը կը յամապատասխանէ հայերէն «-ցի» վերջածանցին (օր.՝ Ամերիկա-): Ժի, Համշէն-ցի և այլն): Երկրորդ, շատ պարագաներուն անունը իրականը թարգմանուի է որպէս «Էրիկուահի», այլ ոչ թէ «Էրկուահի»:

Erikuahi (A POPULATION GROUP, PEOPLE OF ERIKUA) (EN)

8 instances

Written forms: ^me-ri-ku-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i; ^mer-ku-a-hi; ^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i.

Normalized forms: Erikuah=^me-ri-ku-a-hi; Erkuahi=^mer-ku-a-hi; Erkua=^mer-e-ku-ú-a-hi, ^mer-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i; Erkua=^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i; Erkua=^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i; Erkua=^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i; Erkua=^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i; Erkua=^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i.

Հետեւաբար, ցեղի անունը լավագոյնս կարող է ստուգաբանուիլ որպէս «Էրիկուայի ժողովուրդ»: «Էրիկուա» կամ «Էրկուա» հավանաբար ցեղապետի անունն էր, քան տեղանունը: Փաստորեն, կը յիշատակուի Էթյուհիներու ատանկ գլխաւոր/արքա Էրկուայնի անունով:

Ավելին
<https://rb.gy/4on7l>

Գիտնականներու կողմէն այս տեսութեան ընդունման եւս մէկ պատճառն այն է, որ այն «կոկիկ» բացատրութիւն կու տա տարածաշրջանը (հնդեվրոպական) հայերէնի «առաջացմանը»: Միայն թէ բացատրութիւնն ամենեւին ալ կոկիկ չէ, ինչպէս շուտով կկարդաք: Հիմա ես չեմ հերքելու ստուգաբանական բոլոր սխալները, բայց բավական է ըսիլ, որ Էթիունի թեմային շուրջ կան բազմաթիւ «ենթադրութիւններ»:

Այնուամենայնիւ, ես մտահոգուած չեմ պատմութեանը, որոնք կոկիկորեն յլը յամապատասխանեն որոշակի հիմնական ենթադրութիւններուին: Ես մտահոգուած եմ իմ նախնիներուս մասին ճշմարտութիւնը բացայայտելով եւ, յուսով եմ, որ ճիշտ պատմեմ անոնց պատմութիւնն իմ ընթերցողներուս: Այսպիսով, ես խնդիր ունիմ Էթիունի տեսութեան հետ:

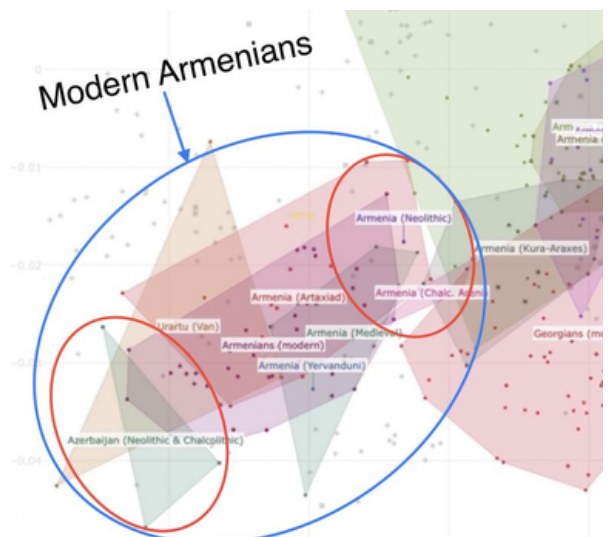
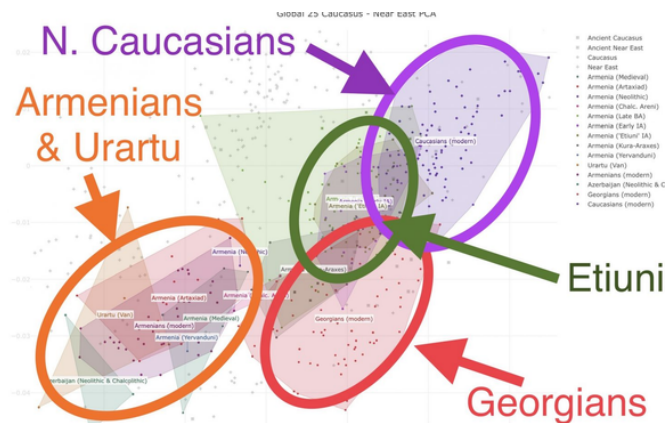
Բացի այն, որ Ուրարտու-Հայաստան կապի ճշող ապացոյցներ կան, այդ թուին՝ «Ուրարտու» բառի ժամանակակից եռալեզու թարգմանութիւնը «Հայաստան», ինչպէս նշեր ենք «Ուլքե՞ր էին ուրարտացիները» թեմայով հինգ մասէն բաղկացած յօդուածին մէջ: Այժմ կան անհերքելի գենետիկական ապացոյցներ, որոնք բարձր կենթադրեն հայերու ուրարտական ծագումը եւ ոչ թէ Էթիունին ծագումը:

Ժամանակակից հայերու ԴնԹ-ն առավել սերտորեն կապուած է ուրարտացիներու (Վանի շրջանից) եւ հազիվ թէ ըսպէս կոչուած Էթիունիներու հետ, որոնք երկաթին դարը գրաւեր էին Արեւելեան Հայաստանի որոշ յատուածներ Սեւանա լիճին քով: Եթէ գծագրենք ժամանակակից հայերու կողորդինատները եւ տարածաշրջանի հնագոյն նմուշները, ապա պարզորոշ կտեսնենք, որ Արեւելեան Հայաստանի երկաթի դարաշրջանի բնակիչները շատ աւելի մօտ են հիւսիսկովկասցիներուն եւ վրացիներուն, քան ժամանակակից հայերուն: Ի յակադրութիւն, ժամանակակից հայերը առաւել սերտորեն կապուած են Վանի երկաթի դարաշրջանի ուրարտական նմուշներու հետ:

Այսպիսով, եթէ մենք յետեւենք վանական ուրարտական պատմութիւններուն պատերազմի մասին իրենց ժամանակակիցներու հետ, ովքեր կապրեին Սեւանա լճի մօտ, մի երկիր, որը անոնք կը կոչէին Էթիունի, եւ յամեմատենք ինչպէս ուրարտացիներու, այնպէս ալ Էթիունիներու գենետիկական նկարագիրը, ապա մենք կարող ենք տեսնիլ յստակ գենետիկ տարբերութիւն. երկուսը. Ուրարտացիներն ակնյայտորեն նման են ժամանակակից հայերուն, մինչդեռ Էթիունիները, կարծես, աւելի շատ միաւորուեր են հիւսիսկովկասցիներու հետ, որոնց մեծ մասը նոյնիսկ հնդեվրոպական խափողներ չեն, նկատի ունեցեք: Յետեւաբար, շատ քիչ հավանական է, որ հայերը ծագեր են Էթիունէն կամ նոյնիսկ պարզապէս ժառանգեր են իրենց լեզուն, ինչպէս ոմանք սկսեր են ենթադրիլ: Գենետիկական վկայութիւնները յստակ ցոյց կու տան տարածաշրջանի ուրարտականացման նշաններ երկաթի դարի ընթացքը եւ ատկէ ետք, եւ ոչ թէ Էթիունիագիայի, որը սպասելի կըլլար, եթէ Էթիուններն իսկապէս գրավէին Ուրարտուն եւ հիմնէին իրենց «հայկական» թագաւորութիւնը:

Վերջապէս ովքե՞ր էին Էթիունիները.

Եթէ Էթիունիները հայերու նախորդները չէին, ապա ովքե՞ր էին անոնք եւ ինչպէ՞ս եկան Հայկական լեռնաշխարհի հիւսիս-արեւելեան յատուածները գրավելու: Դուք կրնաք ինքներդ ձեզի հարցնիլ այս պահին: Դե, Etiuni-ն իսկապէս հետաքրքիր խումբ է: Ինչպէս կը տեսնենք վերը նշուած PCA-ի սյուժէն, ատոնք գենետիկորեն ինչ-որ չափով նման են նոյն տարածքին միջին եւ ուշ բրոնզի դարաշրջանի անհատներուն: Սա կը նշականէ, որ ատոնք կարող են կապուած ըլլալ Լճաշէն-Մեծամոր մշակոյթին քով, որն ինքնին հետաքրքիր մշակոյթ է: Շատ գիտնականներ կը պնդեն, որ այս մշակոյթները եղեր են հնդեվրոպական, սակայն անոնց գենետիկ ժառանգները Կովկաս չեն խօսեր հնդեվրոպական լեզուներով: Յամոզուած եմ, որ Հարավային Կովկասի բնակչութեան դինամիկային հետ կապուած դեռ շատ բան կը մնա բացայայտելու:

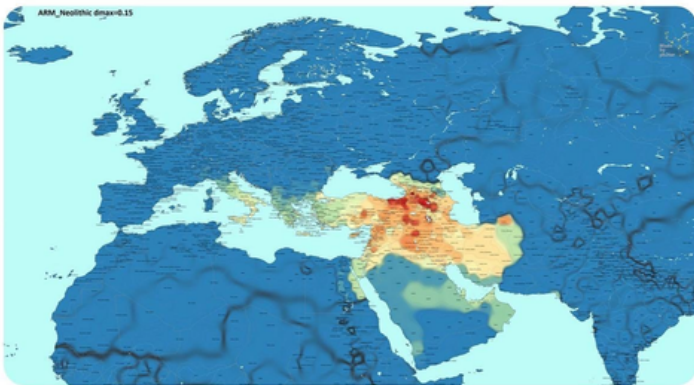

Հետաքրքիրն այն է, որ ինչպես հնագիտական, այնպես ալ գենետիկական տուեալներէն պարզորոշ կարելի է ըսիլ, որ Լճաշէն-Մեծամորցիներն իրենք, հավանաբար, Հարավային Կովկաս են ժամաներ բրոնզի դարը: Քանի որ Հարավային Կովկասի (Հայաստան եւ Բաքու) հին քալկոլիթի եւ նեոլիթի նմուշները ակնյայտորեն ցոյց կու տան գենետիկական այլ պատկեր: Իրականը այս շատ աւելի հին նմուշներն աւելի շատ հայկական/ ուրարտական են, քան Էթիովնի:

Հոս PCA-ի սլուծէն մենք կարող ենք տեսնիլ, որ քալկոլիթի եւ նեոլիթի նմուշները (կարմիրով շրջապատուած) լավ կը յաճախեն ժամանակակից հայկական գենետիկական պրոֆիլի սահմանները եւ ոչ այնքան աւելի կովկասեան Էթիովնիներու նմուշներու հետ:

Ահա ժամանակակից պոպուլյացիաներու գենետիկական հեռաւորութեան եւս մէկ պատկերացում Հայաստանի Հանրապետութենէ նեոլիթեան նմուշներէն (պատմական Արեւելեան Հայաստան): Հոս նոյնպէս մենք կարող ենք յստակ տեսնիլ, որ ժամանակակից հայերը եւ հայերուն գենետիկորեն մոտ գտնուող մարդիկ ամէնամոտն են այն նեոլիթեան նմուշներուն, որոնք կը նախորդեն Էթիովնին եւ անոնց մշակութային ու գենետիկ նախնիներուն:

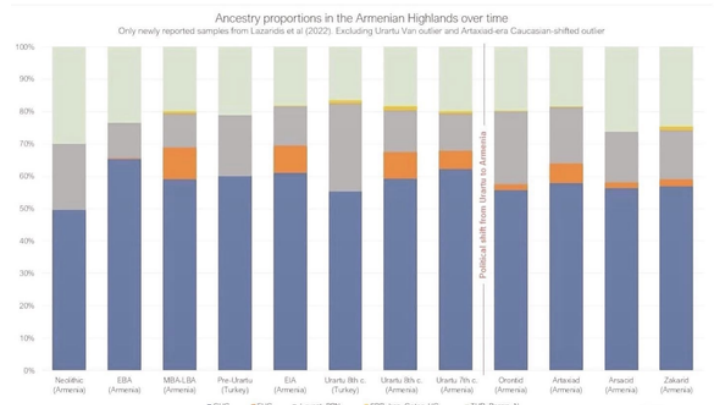
Map of genetic distance to Neolithic South Caucasus Arm_N to modern populations.

Այսպիսով, ի՞նչ է պատահեր.

Ինչպէս տեսանք վերելը, Հարավային Կովկասի նեոլիթեան եւ քալկոլիթի շատ աւելի հին նմուշները (օրինակ՝ Ադրբեջանի ցածրադիր վայրերէն եւ Հայաստանի Հանրապետութենէ թողարկուած նմուշները) ցոյց կու տան մեզ յստակ ապացոյց, որ մարդիկ, ովքեր գրաւեր են Հայկական լեռնաշխարհի այդ յատուածները աւելի վաղ. հնութիւնը շատ նման էր հայերուն. Այնուամենայնիվ, ինչ-որ տեղ բրոնզի եւ վաղ երկաթի դարի վերջին շրջանները Արեւելեան Հայաստանը, կը թուեր, թէ զգալի ներխուժում է ապրել (հյուսիսային) կովկասեան նման մարդիկէն (գուցէ նոյնիսկ բազմաթիւ), որոնք ուրարտական արձանագրութիւնները կոչուեր են Էթիովնիներ եւ գուցէ նաեւ Դիաուհին:

Երկաթե դարաշրջանի պատերազմներու ժամանակ, որոնց մղեր է Ուրարտուի թագաւորութիւնը, սակայն, այդ մարդիկ հիմնականը տեղահանուեր են, հավանաբար, հետ մղուեր դեպի հիւսիս՝ դեպի Կովկասեան լեռներ, եւ Արեւելեան Հայաստանը վերահայկականացուեր է, ինչպէս պարզորոշ կը տեսնենք գենետիկական տուեալներէն եւ կը կարդանք ուրարտական գրառումները: Այս իրադարձութիւնը, կամ գուցէ նման աւելի վաղ տեղի ունեցած իրադարձութիւնը, կարտացոլէ Խորենացու պատմութիւնը, որտեղ նա կը պատմէ, որ Նոյի օրոք (նեոլիթի դարաշրջանում) հայերն ապրել են Արարատ լեռնանոցի շրջան, սակայն հետագային անոնց ժառանգները տեղափոխուեր են հարավ՝ դեպի աւելի տաք երկրներ, մինչեւ Հայկ/Հալդին վերադարձալ դեպի Վան եւ վերահայկականացնիլ շրջանը: Խորենացին կը պատմէ նաեւ, որ Հայկի վերադարձի ժամանակ այդ հողերը գրաւեր են այլ ցեղեր, որոնցմէ քանիսին Հայկը ներառեր է հայ ժողովուրդին մէջ:

Վերջը ավելցնենք, որ, իհարկէ, ժամանակի ընթացքը տեղի է ունեցեր փոխադարձ միախառնման ինչ-որ ձեւ, եւ անհնարին չէ, որ ժամանակակից հայերն իրենց ծագումն ունին Ուրարտուէն եւ Էթիովնէն: Ուրարտուն գուցէ աւելի շատ գենետիկորեն, իսկ Էթիովնին՝ մշակութային առումով: Այնուամենայնիվ, սա շատ աւելի շփոթեցնող բացատրութիւն: Դա կնշանակէ, որ.

Էթիովնները կը խօսեին հայերէնի մի ձեւ, մինչդեռ անոնց գենետիկ ժառանգները, ինչպէս վրացիներն ու աբխազները, ոչ:

Հայերը գենետիկորեն հիմնականը ուրարտացիներ են, բայց անոնք իրենց լեզուն փոխարինել են իրենց թշնամիներու լեզուով ինչ պատճառաւ:

Թեւեւ մենք կը տեսնենք տարածաշրջանի գենետիկական «ուրարտականացում» երկաթի դարին ընթացքին եւ ատկէ ետք, բայց միեւնոյն ժամանակ տեղի ունեցալ մշակույթի Էթիովնիզացիային ալիք:

Այս բոլոր անհամապատասխանութիւնները պարզապէս չեն գումարուի եւ կը պահանջեն շատ աւելի մեծ մտաւոր մարմնամարզութիւն:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ

ՀՐԱՀԱՏ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Հրահատ Կարապետեանը ծնունդ է 1983 թ-ին Սիսիան քաղաքը: Տեղի թիւ 2 դպրոցն ամառտելէն ետք ուսումը շարունակել է ԴՕՍԱԱՖ՝ որպէս վարորդ: Այնուպէս 2001 թ.-ին զորակոչուել է հայոց բանակ՝ ծառայել Էջմիածին:

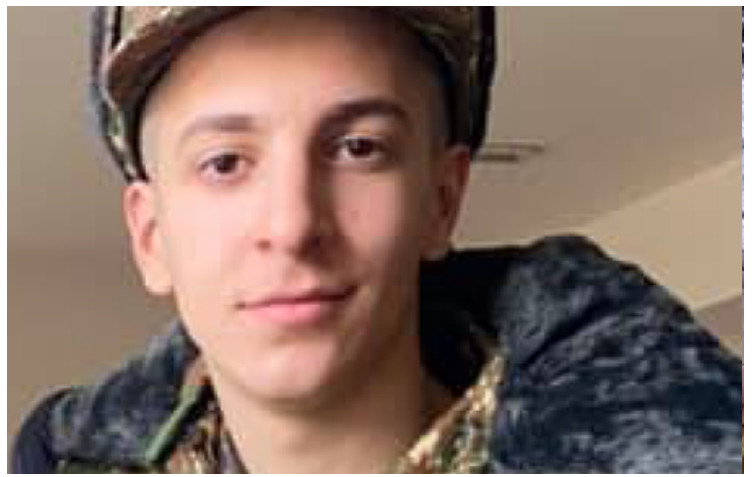
Զորացրուելէն ետք որոշ ժամանակ աշխատել է Շաքիին քարին արտադրամասը, աւելի քան 20 տարի ապրել է

Շաքիին բնակավայրը, ապա սոցիալական խնդիրներու պատճառով մեկնել ՌԴ, 2 տարի հոն աշխատելէն ետք վերադարձել է հայրենիք՝ հավերժ հայրենիք մնալու նպատակով: Նա կը կգտնէր, որ հայրենիքն ուրիշ է, միեւնոյնն է, օտար հողին վրայ կը մնաս օտար, քո հայրենիքդ է քեզ ուժ տուողը: Ամուսնանալով Հասմիկ Կարապետեանին հետ եւ ունենալով 3 զաւակ:

-Ընտանիքը զորեղ բան է,- կ'ըսեր Հրահատը:

2013 թ.- էն անցեր է պայմանագրային զինուորական ծառայութեան:

Հրահատը զոհուել է 44 օրեա պատերազմին ժամանակ: Հոկտեմբեր 10-ին, Կարմիր շուկային քով Հրահատին ինքնաշարժը պայթեցուցեր են: Գնալէն առաջ Հրահատը մայրն ըսեր է, որ Աստուած ունէ, ուրիշ բաներ չմտածեն, անպայման հետ կու գա: Սակայն շատ ու շատ կամաւորներու, զինուորներու պէս Հրահատն ալ գնաց հայրենիքի պաշտպանութեան սուրբ գործով եւ ատանկ ալ ցաւք հետ չեկաւ:

ԴԱՎԻԹ ՎԻՐԱՔԵԱՆ

Գարիկ Վիրաքեանը կը պատմէ, որ իր ինքնաշարժով Սեպտեմբեր 29-ի գիշերը դուրս է եկել Երեւանէն: Գործով է, Խնձորեսկով իջելը է Կուբաթլու: Հասեր է Զրականի զորամաս, որը դատարկ է եղել, բան մը չի եղել: «Հասնելուն պէս «Սմերչը» խփեց, իջեր ենք էղտեղէն, «12 աղբիւրներ»-ի մօտով հասեր ենք Սաուէլավան՝ էղտեղ մեր տանկերու դիրքն էր: Ամսի 30-ն էր, Արա լեռի վերելը ավտո ենք կանգնացուցեր, հարցուցեր ենք՝ դեպի Արաքս ճիշտ կերթանք, ըսեց՝ չէ, պետք է խաչմերուկէն ձախ ընեիք: Հետ ենք եկել Սաուէլավանին խաչմերուկ, եկել մինչեւ Քիւչակը անցեր, եկել ենք Շեյքէյ՝ Մարջանլուէն մօտ 1 կմ հեռաւորութեան վրայ է: Շեյքէյ կանգնած մեր սպաններէն մարդիկ կային, հարցուցին՝ ո՞ւր կերթաք, ըսեցի՝ ով ենք, ուր կուգենք երթալ, ըսին՝ հետ գացէ՛ք, գացէք զենք, համազգեստ ստացէք, նոր եկէք : Հետ ենք եկել, գացեր Ստեփանակերտ, կամաւորագրուել, հետ եկել Զրականի զորամասէն զենք ստացեր: Էղտեղ հանդիպեցինք Հրայր սարկավազը, մեզի ըսեց, որ ինքը կը գնա դիրքեր, որտեղ Դավիթն է, կգտնէ իրեն, ետք կգա մեզի կտանէ իրենց քով: Մենք գացինք Սամուէլավան ու կը սպասեինք, որ Հրայր սարկավազը պետք է վերցնէր մեզի, տանէր Դավիթէնց դիրքեր: Հոկտեմբեր 2-ին Հրայր սարկավազը Դավիթէնց շտաբին պետի՝ Էդգար Մաթեոսեանի հետ դիրքերու ճանապարհին էին: Մարջանլուի աւազի հանքին քով Հոկտեմբեր 2-ի գիշերը ավիայարուածէն կը զոհուի շտաբին պետը, սարկավազն ալ կը վիրաւորուի: Էդ օրը գիշերը կը հարձակուին Դավիթէնց բարձունքին վրայ, 12 հոգի կը զոհուի, որոնց մէջ էր նաեւ Դավիթը: Ես այդ բարձունքին քովն էի, բայց չկարողացա հասնիլ որդուս, չկարողացա հանիլ աճիւնը»:

ԱՐԱՐԱՏ ԹԵՒՈՍԵԱՆ

Արարատ Թեոսեանը ծնունդ է 1990 թուականին՝ Յաղրուփին Ցոր գիւղը: Արարատը երկար տարիներ Ռուսաստան կ'ապրեր, 44-օրեա պատերազմին ատեն վերադարձաւ, կամաւորագրուեց եւ մասնակցեց պատերազմին, ետք ալ որոշեց, որ պետք է բանակը ծառայէ եւ աշխատանքի անցաւ որպէս պայմանագրային զինծառայող: Միշտ կ'ըսէր՝ որ ես չ'երթամ կամ ուրիշը չ'երթա, մեր հայրենիքը կմնա առանց զինուորին, սահմանապահի: Քանի մի օր առաջ հիվանդանոց էր յայտնուեր, պետք է մանր բուժումը շարունակեր, բայց չմնաց, ըսաւ՝ պետք է գնամ հայրենիքը կը սպասէ:

2022 Մարտ 25-ին, Արցախին արեւելեան սահմանագոտու վրայ յակառակորդին ձեռնարկած սադրանքներու, մասնաւորապէս՝ Bayraktar TB-2 տեսակի յարուժային անօդաչու թռչող սարքերու կիրառման յետեւանքով մահացու վիրաւորում կը ստանա Արարատը:

Արարատ Թեոսեանի ընտանիքը տեղափոխուեր է Արարատին մարզ: Նա ընտանիքին կրտսեր զաւակն էր, քոյր ու եղբայր ունէ: 32-ամեա Արարատ Թեոսեանն ամուսնացած չէր:

ԱՐԱՄ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Արամը ծնունդ է՝ 1995թ.-ի հունվար 4-ին: Բժշկական համալսարանի ռազմաբժշկական ֆակուլտետը կը սովորէր:

Մասնագիտութեան ընտրութեան հարցով Արամը կողմնորոշուեր է վաղ տարիքը՝ պետք է բժիշկ դառնա ու պապիին աչքերը բուժի: Ետք սկսեւ եւ ուսումնասիրիլ կենսաբանութիւն, քիմիա: 2013-ին ընդունուեր է ԵՊԲՀ ռազմաբժշկական ֆակուլտետ: Արամին հոր պապը եւս բուժակ է եղեր: Ընտանիքին անդամները ուրախացեր են, երբ Արամը բժիկ դառնալու որոշում է կայացուցեր: 2019-ի յուլիսը զորակոչուեր էր բանակ: Ծառայութեան ընթացքը բժշկական համալսարանը 6 տարի սովորած Արամը ՊԲ-ն կ'ուղարկէ Երեւան՝ 2-ամսեա վերապատրաստման: Վերադառնալով Արցախ՝ Արամը հորեղբորը կը տեղեկացնէ, որ բարձրանալու է նաեւ դիրքեր:

9-րդ պաշտպանական շրջանը (Ջրական) Արամը որպէս վաշտի սանհրահանգիչ, ապա՝ որպէս բուժակ կը ծառայեր, իսկ սեպտեմբերէն ծառայութիւնը կը շարունակէր հետախուզական դասակը:

2020-ի Հոկտեմբեր 2-ին հրետակոծութիւն է սկսուեր, զոհեր եւ վիրաւորներ կային, նահանջին հրաման է տրուեր. հրաձգային գումարտակը դանդաղ սկսեւ է նահանջիլ, Արամը շարունակէր է վիրաւորներուն օգնութիւն ցոյց տալ: Արամը զոհուեր է 2020-ի Հոկտեմբեր 2-ի լոյս 3-ի գիշերը՝ Ջրականի նիւզգար դիրքէն նարինջներ դիրքին ճանապարհին՝ ԱԹՍ-ի յարուածէն: Նոյն օրը իր 11 հոգանոց դասակէն զոհուեր է եւս 5 զինուոր: Արամին մարմինը վառուած է եղեր, սակայն ԴՆԹ-ով նոյնականացուեր է:

Վերջին անգամ 25-ամեա բժշկին Ջրականի դիրքերը հանդիպեր է կամաւորական Պողոս Մրջումեանը: Նա վիրաւորուեր էր, երբ տեղափոխեր են այն դիրքը, որտեղ եղեր է բժիշկ Արամը:

Պողոսին խօսքով՝ Արամն իր կեանքը փրկեր է, վիրակապեր, ցավագրկեր: Կը յիշէ, որ ճակատին անունն է գրեր ու ասեր, որ քանի մը այլ վիրաւորներու հետ զինքը տեղափոխեն: Արամը քանի մը անգամ բարձր կրկներ է իր անունը, որ ինքը արտաշատցի բժիշկ Արամն է: Հայաստան վերադառնալէն ետք Պողոսը փնտրեր է Արամ Ստեփանեանը, հիվանդանոց հերթական վիրահատութենէ առաջ, պատահաբար Արամին ընկեր բժիշկներէն իմացեր է վերջինիս զոհուելու լուրը, սակայն փնտրեր ու գտեր է Ստեփանեաններու ընտանիքին, պատմեր, որ Արամն է եղեր իր կեանքը փրկողը:

2021-ի օգոստոս 29-ին Սեւանի դիահերձարանէն զանգահարեր են Ստեփանեաններու ընտանիքին ու տեղեկացուցեր, որ ԴՆԹ-ն համընկեր է:

ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՄԵԱՆ

Յարութիւն Չոբանեանը ծնունդ է 1993 թ. փետրվար 18-ին Տաւուշի մարզին սահմանամերձ Այգեհովիտ գիւղը: Յարութիւնը ընտանիքին առաջնեկն էր: 1999 թ. ընդունուեց է Տաւուշի մարզի Այգեհովիտ գիւղին միջնակարգ դպրոց եւ երկու տարի այնտեղ սովորեց:

2001 թուականի Հոկտեմբերին Յարութիւնը, ընտանիքին հետ միասին, տեղափոխուեց է Կոտայքին մարզին Հրազդան քաղաք եւ ուսումը շարունակեց Հրազդան քաղաքի Յ. Պարոնեանի անուան թիւ 12 միջնակարգ դպրոցը: Յարութիւնը դպրոցը աչքի է ընկեր բարձր առաջադիմութեամբ: 2009թ.

գերազանցութեամբ աւարտեց է դպրոցը: 2009թ. ընդունուեց է Երեւանի Հերացու անուան պետական բժշկական համալսարանի Բուժական գործ ֆակուլտետը: Փոխելով վերոնշեալ ֆակուլտետը՝ 2011-2014 թթ. Յարութիւնը սովորեց եւ աւարտեց է ԵՊԲՀ-ի ռազմաբժշկական ֆակուլտետը:

2014-2016 թթ. սովորեց եւ աւարտեց է ԵՊԲՀ-ի Ռազմաբժշկական ֆակուլտետին մագիստրատուրան՝ ձեռք բերելով բժշկի որակաւորում «Բուժական գործ զինուած ուժերու մէջ» մասնագիտութեամբ: 2016-2017թթ. սովորեց եւ աւարտեց է ԵՊԲՀ-ի Ռազմաբժշկական ֆակուլտետին ինտերնատուրան՝ «Ընդհանուր բժշկական գործունէութիւն զինուած ուժերու մէջ» մասնագիտութեամբ:

2017թ. Յարութիւնը գործուղուեց է Արցախին Հանրապետութեան Յաղորդ քաղաք՝ որպէս զորամասին բժիշկ: 2018թ. նշանակուեց է նոյն զորամասին բուժկետին պետ: 2019 թ. նշանակուեց է նոյն զորամասին բուժօճառութեան պետ: Աշխատելու տարիներուն ստացեց է բազում պատուգիրներ եւ շնորհակալագիրներ՝ վիրաւորուած զինծառայողներուն համապատասխան բժշկական օգնութիւն ցուցաբերելու, ինչպէս նաեւ բուժական ծառայութիւնը բարձր մակարդակին կազմակերպելու, ծառայողական պարտականութիւնները բարեխիղճ կատարելու ու օրինակելի կարգապահութեան համար:

44-օրեա պատերազմէն առաջ լրացեց էր Յարութիւն ծառայութեան 3 տարին: 2020 թ. Յուլիսը 2-ին ալ որդին՝ Ռուբենն է ծնուեց: Այդ օրերուն բժիշկն արձակուրդին մէջ էր, բայց մէկ շաբաթ ալ չհասցուց որդին տեսնիլ: Տաւուշեան դէպքերու պատճառաւ անոր հետ էին կանչեց Յաղորդին զորամասէն: Ատկէ ետք՝ Օգոստոսին, Յարութիւն Չոբանեանն ընդունուեց էր օրդինատուրա՝ ճառագայթային ախտորոշում մասնագիտացմամբ: Մէկ շաբաթ յազի հասցուց դասի գնալ, երբ պատերազմը սկսաւ:

2020 թ. Սեպտեմբեր 30-ին դստեր Սառային ծննդեան օրն էր: Բժիշկ Յարութիւն Չոբանեանը սովորականէն լուռ էր, անհանգիստ ու նյարդային: Այդ օրը նա լսեց էր ընկերոջ՝ Արցախին հերոս Դաւիթ Ղազարեանին զոհուելու բոթը: Դստեր 4-ամեակի ծննդեան սեղանէն գրեթէ չօգտուեց: Այդ օրն աշխատավարձ էր ստացեր. կէսը կինն էր տուել, միւս մասով դեղեր էր գներ՝ ռազմաճակատ տանելու համար: Դեղատունէն տուն գալէն կինը խնդրեց էր իր տուած գումարին կէսն ալ, որովհետեւ էլի դեղեր պիտի գներ: Հոկտեմբեր 1-ին Յարութիւն Չոբանեանը իր կուրսի 5 բժիշկներու հետ մեկնեց էր ռազմաճակատ:

Հոկտեմբեր 13-ին բժիշկ Չոբանեանը «ՈւԱԶ» ինքնաշարժով վիրաւոր կը տեղափոխէր: Վարանդային յատուածն էին՝ Կարախանբեյլի գիւղին քով: Տարածքն արդեն շրջափակման մէջ էր: Բժիշկներու խումբը մը գացեր էր ապահով տարածք գտնելու, որտեղ պիտի տեղափոխուէր վրանային հոսպիտալը: Բժիշկ Յարութիւնը 4 վիրաւոր զինուորի եւ բուժակի հետ հոսպիտալ գնալու ճանապարհին էր, բայց այդպէս ալ տեղ չհասավ. նա, բուժակն ու վիրաւորներէն մէկը զոհուեցան: Հարութիւնը վիրաւորուեց էր գլխի շրջանը դիպուկահարին կրակոցէն:

The image features a deep blue background with a subtle, wavy texture. A large, golden cross is centered on the page. Within the cross's arms, there is a complex geometric design. This design consists of a central square containing a circular motif with eight curved, petal-like segments in a golden-brown color. Surrounding this central square are several concentric, interlocking geometric shapes in a dark blue or purple hue, creating a layered, architectural effect. The overall composition is symmetrical and formal.

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

2020 թուականի պատերազմէն ետք Բաքուն մե նոր թափ է տուեր նախկինը արդեն «21-րդ դարի ամենասարսափելի մշակութային ցեղասպանութիւն» ձեւակերպում ստացած իր քաղաքականութեանը՝ աւելի ակտիւորեն քան երբեւէ ջնջելով Արցախ հայկական ներկայութեան բոլոր յետքերը:

Հայկական մշակութային ժառանգութեան վրայ հարձակումը տեղի կունենա ոչ միայն սրբավայրերու եւ յուշարձաններու ոչնչացմամբ, այլեւ պատմական իրողութիւններու խեղաթիւման փորձերու միջոցով: Լիովին անտեսելով աղեկվատութեան սահմաններն ու ամէն տեսակ սահմանափակումներ՝ Բաքուն ոտնձգութիւն կիրականացնէ նոյնիսկ Արեւելեան Հայաստանի տարածքին հանդէպ՝ Սիւնիքն ու Երեւանը յայտարարելով պատմական աղբբեջանական տարածքներ եւ սպառնալով Արեւելեան Հայաստանին նոր պատերազմով մը, որը կը ջնջէ Հայաստանը աշխարհին քաղաքական քարտեզէն:

Բաքուն կը փորձէ արդարացնիլ իր ախորժակը ակադեմիական մակարդակը՝ առաջարկելով տեղանուններու զավեշտալի ստուգաբանութիւններ, ինչպէս օրինակ Զանգեզուրին պարագային, որը Մեծ Հայքի Սիւնիք նահանգի հարավային մասին աւելի ուշ անուանումն է, սակայն, Բաքուի պնդմամբ, հիմնուած է թիւրքական «Զանգի» ցեղանուն վրայ: Նման մեկնութիւնները, երբեմն միահիստուած զառանցական յայտարարութիւններով՝ իբր թէ Զանգեզուրը բնիկ աղբբեջանական կամ աղուանական տարածք է, արտացոլուած են ոչ միայն 2020 թուականի պատերազմէն անմիջապէս ետք արուած ագրեսիվ տեսանիւթերու մէջ, այլեւ նախորդ տասնամեակներու տեղանունային ուսումնասիրութիւններու մէջ եւ բառարանները: Այս մոտեցումը ոչ թէ պարզապէս անհիմն է, այլեւ հէնց մէկնակետով հակազիտական է, քանի որ հիմնուած է հայկական ամէն տարրի ակնյայտ ժխտման միտումին վրայ:

Ճիշտ է, Արեւելեան Հայաստանի տարածքը կան քանի մը տեղանուններ, որ պարունակեն Զանգի բաղադրիչը, ինչպիսիք են՝ Զանգիբասար, Զանգիթափա, Զանգիլան/Զանգելան եւ Զանգիլար, եւ ատկէ քանիսը երկրորդ բաղադրիչը կարող է համարուիլ թիւրքական ծագման, սակայն նշուածները աւելի երիտասարդ տեղանուններ են, որոնք արձանագրուած չեն տուեալ տարածքներուն առնչուող պատմական փաստաթուղթերու մէջ, եւ կապ չունին Զանգեզուրի հետ: Սկսած ամենավաղ ժամանակներու պատմական փաստաթուղթերէն մինչեւ նոր ժամանակաշրջան, հայերը կազմեր են հայկական Արցախ, Սիւնիք եւ մասամբ Ուտիք նահանգներու հիմնական էթնիկ բնակչութիւնը: Այդ կը վկայեն բազմաթիւ պատմական աղբիւրներ, ճարտարապետական յուշարձաններ, վիմական արձանագրութիւններ, ձեռագիր յիշատակարաններ, տեղանուններ եւ այլն:

Յոթերորդ դարի «Աշխարհացոյց»ին մէջ Սիւնիքն ու Արցախը ներկայացուած են որպէս Մեծ Հայքի համապատասխանաբար իններորդ եւ տասներորդ նահանգներ: Կան հայկական բազում տեղանուններ, որոնք կը պարունակեն ձոր բառարմատը՝ 'ձոր, հովիտ, հեղեղի յուն' իմաստով: Սա բնիկ հայկական ծագման բառ է եւ մատենագրութեան մէջ վկայուած է դեռեւս 5-րդ դարէն: Ըդպէս է նաեւ Զանգեզուրը, որը պատմաաշխարհագրական շրջանի երիտասարդ անուանումն է Արեւելեան Հայաստան եւ տարածքով կը յամապատասխանէ պատմական Հայաստանի Սիւնիք աշխարհի (նահանգի) յարաւային մասին: Նախապէս այն կը վերաբերեր Գորիսի մերձակայքին, գետին ու լեռներուն: Այսպիսով, Զագեձորն աշխարհագրական ընդգրկմամբ հիմնականը կը յամապատասխանէ արդի Զանգեզուրին:

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՁԵՂՃԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

CBC TV Azerbaijan յեռուստաալիքով հեռարձակուեր է ակնյայտ հակահայկական քարոզչական բնոյթ ունեցող տեսալսադրորդում, որու թեզերէն մէկն այն է, թէ իբր հայկական կողմը Արցախը հայացնելու, տեղի պատմութիւնը կեղծելու համար Քարվաճառին շրջանը ունեցեր է հայկական խաչքարերու արտադրութեան եւ արհեստական հնեցման ինչ-որ արտադրամաս, որտեղ հայերը իբր զբաղուեղ են պատմութեան կեղծարարութեամբ: Ցաւոք սրտի, անյերթեթ այս թեզը, որը 2020 թուականէն սկսած կը փորձէին առաջ քաշիլ առանձին անհատներ Բաքու, այդ թուին նաեւ իրենց արուեստաբաններ եւ պատմաբաններ համարողները, վերջերս սկսաւ ագրեսիւ կերպով քարոզուեր պետական մակարդակով:

Սոյն քարոզչութեան հիմնական անհիմն ու անիմաստ դրոյթն այն է, որ 2020 թուականի Նոյեմբեր ամիսը «խաչքարերու արտադրութեան եւ հնեցման» յայտնաբերուեր է արտադրամաս մը Քարվաճառին շրջանը: Ըստ ադրբեջանական կողմի՝ այս արտադրամասին «մոնիթորինգը» ցոյց տուեց, որ հայ վարպետները քարերուն վրայ կը քանդակէին հայերէն արձանագրութիւններ, խաչեր եւ զարդանախշեր, այնույետեւ նման կիսապատրաստուկ-քարերը կը տեղադրէին յատուկ լուծոյթներու, օրինակ՝ քացախին մէջ, կը հնացնէին քարերը եւ ատոնց վրային քանդակները:

Ձարմանալին ու զավեշտալին այն է, որ արտադրամասին առկայութեան որեւէ փաստացի ապացոյց չի ներկայացուի: Ի յակառակ ատոր, որպէս ապացոյց կը մատուցուին տարբեր դարերու յայտնի խաչքարերու պատկերներ, ինչպէս օրինակ՝ Սեւանավանք տանող աստիճաններու քով գտնուող խաչքարերու (17-րդ դար), Կոթավանքի (16-17-րդ դարեր) շուրջ գտնուող խաչքարերու լուսանկարները: Ուշագրաւ է նաեւ վերը յիշատակուած այն հանգամանքը, որ ադրբեջանական կողմէն ընտրուած եւ որպէս «ապացոյց» ներկայացուող խաչքարերոգ մեծամասնութիւնը կը գտնուի Արեւելեան Հայաստանին տարածքին վրայ, այլ ոչ թէ Արցախին մէջ:

Ատոր վտանգաւոր հեռանկարը յստակ է. Արցախին բռնազաւթում տարածքներու վրայ գտնուող խաչքարերը, խաչային յօրինուածքները, արձանագիր քարերը ներկայացնիլ որպէս հայկական կեղծարարութեան արդիւնք եւ յուշարձաններու վերականգնման պատրուակին ներքոյ վերացնիլ ատոնք:

Ըստ «Ձինուած բախումներու պարագային մշակութային արժեքներու պաշտպանութեան մասին» 1954 թուականի համաձայնագիրի 1999 թուականի երկրորդ արձանագրութեան 9-րդ յօդուածի գ կետի՝ կ'արգելուի մշակութային արժեքին ցանկացած վերափոխումը, ինչպէս նաեւ ատոր օգտագործման ձեւի փոփոխութիւնը, որոնք նպատակ ունին թաքցնելու կամ ոչնչացնելու մշակութային, պատմական կամ գիտական վկայութիւնները:

Ըստ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի «Ոչ նիւթական մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան» համաձայնագիրի, մշակութային ժառանգութեան պահպանում կը նշանակէ ժառանգութեան կենսունակութեան ապահովում: Պահպանիլ ժառանգութիւնը, կը նշանակէ ապահովիլ ատո անձեռնմխելիութիւնը եւ ամբողջականութիւնը, որու մաս կը կազմէ նաեւ համայնքը, ապահովիլ ժառանգութեան իսկութեան, կարելութեան, ամբողջականութեան, բացառիկութեան չափանիշները: Այս սկզբունքները կը բխեն ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Համաշխարհային ժառանգութեան համաձայնագիրէն, ԻԿՕՄՕՍ-ի եւ այլ միջազգային կառոյցներու փաստաթուղթերէն:

Ավելին՝ <http://surl.li/mrrck>

«ՅԱՆԴՈՒՐԺՈՂԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԴՐԱՏԻՈՐՈՒՄԸ

2023 թուականի Հկտեմբեր 24-ին Բաքուի կրօնական կազմակերպություններու հետ տարուող աշխատանքին պետական կոմիտեի կողմէն Սուրբ Ծնունդին ընդառաջ կազմակերպուել էր Բաքու գործող քրիստոնեական կրօնական համայնքներու, քրիստոնեական տարաբնոյթ կազմակերպություններու կրօնական ներկայացուցիչներուն այցը բռնագաւառուած Հադրութին շրջանի Ծակուռու սուրբ Աստուածածին եւ Տողի սուրբ Յովհաննէս եկեղեցիներ: Այցը լայնորեն լուսաբանուել է ադրբեջանական զանազան լրատվական ծառայություններու կողմէն :

Այցի վերաբերեալ տարածուած տեսանիւթերու մէջ կ'ասուի է, որ հայկական բռնագաւառումէն Արցախն ազատագրելէն ետք քրիստոնեական համայնքի ներկայացուցիչները յնարաւորութիւն են ստացել այցելիլ եկեղեցիներ ու այնտեղ աղոթիլ: Ինչպէս իր հարցազրոյցը նշեց «Կեանքի խօսք» կրօնական կազմակերպութեան քարոզիչ Էլչին Փաշաեւը, այցը կայացուցեր էր իրենց եւ քրիստոնեական այլ կազմակերպություններու ներկայացուցիչներու նախաձեռնութեամբ: Բաքուի պաշտօնական քարոզչութիւն այս այցին համատեքստը եւս խօսք է Ծակուռին Սուրբ Աստուածածին ու Տողի Սուրբ Յովհաննէս եկեղեցիներու աղուանական ըլլալու մասին:

Հայկական եկեղեցիներ են այցելել նաեւ «Բաքուի աստուածաշնչային ընկերութիւն», «Ավետարանական քրիստոնեական բապտիստական», «Փրկչական ավետարանական-լութերական», «Յոթերորդ օրուա ադիենտիստներու», « Բաքուի Հանրապետութեան մէջ կաթոլիկ եկեղեցու պրեֆէկտուրայի», « Բաքուի ռուս ուղղափառ», «Ալբան-ուդիական եկեղեցու» եւ այլ, ինչպէս նաեւ մահմեդական կրօնական կազմակերպություններու ներկայացուցիչներ:

Դաւանական, ազգային հանդուրժողականութենէ կը խօսին զանազան անյայտ եւ առհասարակ անհասկընալի կրօնական կազմակերպություններու ներկայացուցիչները:

Յանդուրժողականութեան մասին կը խօսուի երկրին մը մէջ, որը պետական նպատակաւորուած քաղաքականութեամբ ոչնչացուցեր, պղծեր, այլափոխեր, վնասեր է հայկական հարիւրաւոր եկեղեցիներ, մատուռներ, վանքեր, խաչեր եւ խաչքարեր: Կրօնական, ազգային յանդուրժողականութենէ կը խօսու երկիր մը, որու զինուորները 2020 թուականի պատերազմին ընթացքը եւ ետք ցինիկաբար, տարաբնոյթ տեսանիւթեր են հրապարակել, թէ ինչպէս կը ջարդեն, կը պղծեն հայկական խաչքարերը եւ խաչերը, թէ ինչպէս մահմեդական աղօթք կը յնչեցնեն հայկական եկեղեցիներէն:

Դաւանական յանդուրժողականութեան մասին կը խօսի երկիր մը, որը երկու անգամ նպատակաւորուած ռմբակոծեր է Շուշին Ղազանչեցոց տաճարը, իսկ ներկայիս ալ կը փորձէ այն վերափոխիլ «վերականգնման» անուան տակ: Յանդուրժողականութեան մասին կը խօսի երկիր մը, ում զինուորները պայթեցուցեր են Շուշին Կանաչ ժամ եկեղեցին, իսկ «վերականգնման» քողին տակ կը փորձեն այն այլափոխիլ:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ, ՅԱՒԱՏԱՐԻՄ ՄՆԱԼՈՎ ԻՐ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԵՌՈՒՍԱԴԻՏՈՂԻՆ, ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԻՐ ԱՆԽԱՓԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ՝ ՆՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐՈՎ: ԻՆՉՊԸՍ ԱՐԴԵՆ ԳԻՏԵՔ, ՄԵՐ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ ԻՆՔՆԱԳՈՎԱԶԴՈՎ ՉԻ ԶԲԱՂՈՒԻ, ԱՆՈՐ ՄԻՋՈՑՈՎ ԿԸ ՅԵՌԱՐՁԱԿՈՒԻՆ ԳԼԽԱԽՈՐԱՊԸՍ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ԱՊԱԳԱՅԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՈՂ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ԵՆԹԱՏԵՔՍԵՐՈՎ, ԻՆՉՊԸՍ ՆԱԵՒ ՏԱՐԲԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՎԵՐ ՀԱՆՈՂ ԼՈՒՐԵՐ: ՄԵՆՔ ԹԱՓԱՆՑԻԿ ԵՒ ՅԱՍԱՆԵԼԻ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆՔ ՆԱԵՒ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ, ԿԱՌԱՒԱՐՈՒԹԵԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՒ ՄԻՒՍ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԸ:

ՍԻՐԵԼԻ՝ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ, ՁԵՐ ԱԶԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՄԵՐ ՀԵՌՈՒՍԱԿԱՅԱՆԸ ՅՆԱՐԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱԼ ԱԻԵԼԻ ԿԸՆԴԼԱՅՆՈՒԻՆ ՈՒ ԿԱՄՐԱՊՆԴՈՒԻՆ: ՄԵՆՔ ՈՒԺԵՂ ԵՆՔ ՄԻԱՍԻՆ:

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

Շաբաթաթերթը կազմված է Արևմտյան Հայաստանի պետական հեռուստատեսության հովանավորությամբ:
Բոլոր հեղինակային իրավունքները պաշտպանված են:

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

DÎNER DÉBAT DE LA PLATEFORME ARMÉNIENNE DE DERSIM

Le 2 novembre 2023, des représentants des plateformes Droits Démocratiques et Hay Dersim se sont rencontrés et ont pris un petit-déjeuner ensemble au Nouveau club des familles du peuple.

Au cours du petit-déjeuner, les participants ont parlé des travaux réalisés et en cours, ont échangé des idées, ont également été discutés les problèmes de la ville et des organes d'autonomie locale ainsi que les questions liées aux prochaines élections municipales.

Les problèmes des jeunes et des étudiants ainsi que les moyens possibles de les résoudre ont également été abordés. La réunion s'est déroulée dans une atmosphère très intense et avec un résultat productif pour les deux parties. Il a été décidé de poursuivre la réunion à un rythme plus régulier. Le petit déjeuner s'est terminé par une partie musicale.

**KAHVATI
ETKİNLİĞİNDE
BULUŞUYORUZ!**

**Dersim Hay Platformu ve
Demokratik Haklar Platformu
olarak düzenleyeceğimiz kahvaltı
etkinliğimize davetlisiniz.**

**2 KASIM 2023 ÇARŞAMBA SAAT 10.00
ADRES: MOĞULTAY MAH. ATA SOKAK
YUVAM İŞHANI KAT 3**

34ÈME RÉUNION ZOOM POUR LES CANDIDATS AUX ÉLECTIONS LÉGISLATIVES DE L'ARMÉNIE OCCIDENTALE

La 34ème réunion Zoom organisée par la Commission électorale de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale a eu lieu le 2 novembre.

Le thème de la réunion était « Les élections parlementaires en Arménie Occidentale » ; au cours de la réunion, le Président de la République d'Arménie Occidentale, Armenag Aprahamian, a rappelé que l'Arménie Occidentale est la continuation de l'État arménien reconnu en 1920, qui a obtenu son indépendance de la Russie le 11 janvier 1918, constituée ensuite en République d'Arménie, internationalement reconnue en vigueur le 19 janvier 1920, dans les conditions suivantes :

Le 27 janvier 1920, le Secrétariat général de la Conférence de la Paix avertit le président de la délégation nationale arménienne qu'à la séance du 19 janvier 1920, le Conseil Suprême avait adopté les deux décisions suivantes :

1. Que le gouvernement de l'État arménien soit reconnu comme un gouvernement de fait
 2. Que cette reconnaissance ne prédétermine pas la question des frontières possibles de cet État.
- L'Artsakh, le Nakhitchévan, le Javakhk, l'actuelle République arménienne du Caucase, la Cilicie et l'Arménie Occidentale font partie de l'État d'Arménie.

ԱՐԵՎՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԻՅԱՆ

**ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

www.westernarmeniatv.com

For more information
<http://surl.li/mxpom>
<http://surl.li/mxpot>

Երեւանի Հանրապետութիւն
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Concernant les élections de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale qui se tiendront en décembre 2023

La télévision d'État d'Arménie Occidentale présente une fois de plus les candidats au parlement et demande à ses observateurs et à l'électorat potentiel de prêter plus d'attention à nos candidats, à leurs biographies et aux activités qu'ils mènent pour le renforcement de l'État d'Arménie et de voter pour le candidat de votre choix.

Jusqu'à la fin de la campagne, le 15 novembre 2023, notre télévision vous présentera chaque jour les brèves données des candidats à la candidature à la députation.

Vous pouvez trouver plus de détails sur la page de notre site Web.
<https://president-western-armenia.eu/>

<http://surl.li/mxqji>
<http://surl.li/mxqjt>
<http://surl.li/mxqkd>

37. Simon Kasparian – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

38. Murad Surenian – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

39. Sahak Mutfian – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

40. Ashot Harutyunyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

41. Marietta Dumikian – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

42. Karine Grigorian – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

43. Alejandro Dorumyan – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

44. Karapet Topuzian – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

45. Masis Piltoian – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

46. Mihran Prkich – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

47. Romel Demirchyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

48. Nerses Odemis – Député de la seconde législature, candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

49. Violetta Agayan – Députée de la seconde législature, candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

50. Artashes Burushyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

51. Aida Terteryan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

52. Arman Hakobyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

53. Armenuhi Sahakyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

54. Artak Adamyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

55. Eduard Abrahamyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

56. Nune Vasilyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

57. Vardan Zarenikyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

58. Zaruhi Khachatryan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

59. Samvel Gasparyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

60. Ruben Davtyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

61. Haykaz Poghosyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

62. Martiros Sakoyan – Candidat au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

63. Lusya Aghajanyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

64. Anahit Ohanyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

65. Karine Nikoghosyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

67. Chouchanik Sargsyan – Candidate au poste de député de la troisième législature de l'Assemblée nationale d'Arménie Occidentale

SUR LA QUESTION DES ARMÉNIENS D'ARMÉNIE OCCIDENTALE

L'un des premiers journalistes de la presse arménienne orientale à réagir aux massacres de Sassoun fut le journaliste du journal « le Marteau ». À cet égard, il convient de souligner l'article « les Événements de Sassoun », où des données statistiques sont fournies sur le nombre de rebelles et d'attaquants musulmans. « ... avec une vitesse incroyable, les troupes de tous les partis environnants se tournèrent vers Mush, donc 7 869 autres fantassins, environ 2 000 cavaliers et 150 artilleurs se rendirent au Sassoun. Toutes les tribus, à commencer par les chefs frontaliers russes et perses, s'y rendirent les uns après les autres, avec seulement 300 cavaliers de l'armée arménienne de Bayazit, pour laquelle on peut se faire une idée contre cette masse terrible qui assiégea rapidement la région de Sassoun.

Le journal « Le Marteau » fournit également des données intéressantes sur les conséquences des opérations de Sassoun, « le village de Geli avait 360 maisons, Shenik en avait 106, Semal en avait 85, Alean en avait 165, Ishkhndzor en avait 78, Aghbin avait 66 maisons seront complètement incendiées et tous les habitants, à l'exception de quelques réfugiés, s'installeront ici. »

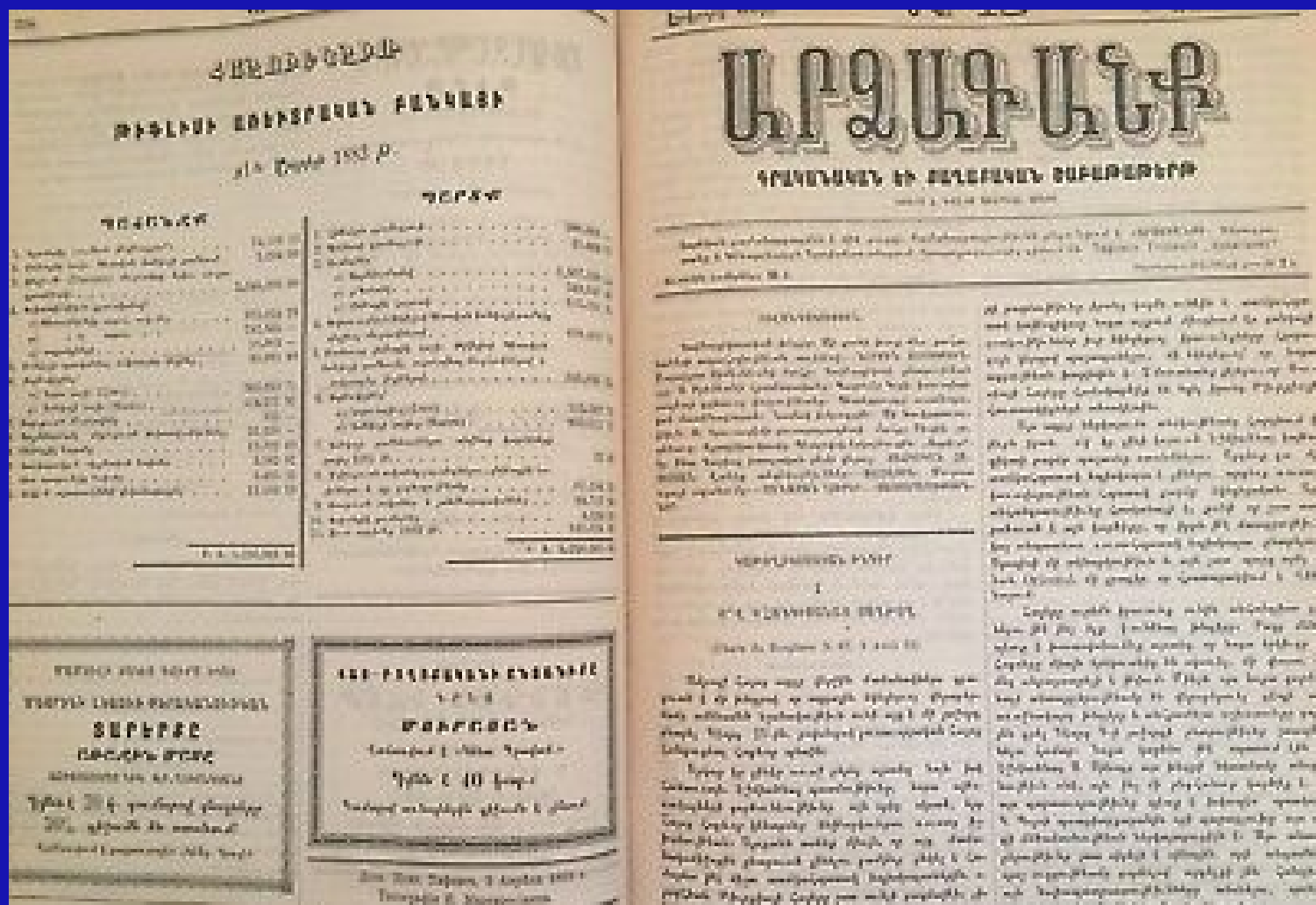
La conséquence immédiate des événements de Sassoun a été la situation désastreuse de la population survivante, car les Kurdes se sont emparés des terres agricoles et des maisons, pillant toutes les propriétés et emportant la dernière chemise des Arméniens. Il ressort clairement des rapports du journal « Le Marteau » que même les villages arméniens de la vallée de Mush – Khzlaghach, Tatrakom. Les habitants du monastère de Yovhannes, de Marnik et de Khoronk se trouvaient dans une situation difficile, car assiégés, ils n'osaient même pas se rendre sur la plaine. La région entière a été pillée, on constate que, par exemple, 5 000 moutons ont été volés dans le riche village de Marnik.

L'article « Bataille de Sassoun » publié dans le journal « Mshak » décrit en détail les opérations militaires ainsi que le massacre. «... Ce carnage était sans précédent. Pendant toute une journée, l'armée, les Kurdes et les Hamidiens ont tué à coups d'épée les personnes qu'ils rencontraient. Hommes et femmes, vieilles femmes et enfants furent massacrés en toutes cruautés... Il est impossible de décrire en détail ces heures terribles. Si l'on grimpe aujourd'hui au sommet des hautes montagnes de Sassoun et que l'on a les yeux écarquillés à chaque pore, les cheveux se dressent sur la tête. On a des frissons lorsqu'on voit la mère déchirée, jetée sous un bûcher, et l'enfant de deux ans également coupé en deux, posé en travers sur le dos de la mère. Ici, à un autre endroit, en guise de crochet d'équilibrage, les deux sœurs – l'une suspendue au crochet – l'autre étendue sur les branches du chêne. Finalement, il y a des scènes déchirantes et tristes partout...

Les informations rapportées dans l'article « Les incidents de Sassoun » publié dans le numéro du 12 novembre de « Mshak » étaient encore plus complètes. En particulier, les données numériques des forces combattantes des deux côtés coïncident presque avec les informations rapportées par le journal « Le Marteau », notamment, 7 800 fantassins, 2 000 cavaliers et plus de 150 canons se sont déplacés vers Sassoun-Mush, et le nombre de Kurdes qui ont rejoint ils seraient également 43 000, qui auraient reçu des armes des autorités du Sultanat. Le nombre total d'Arméniens ayant demandé à se défendre s'élevait à 1960. Ensuite, les opérations militaires sont décrites par jours.

Le 27 août 1894, le correspondant de « Ardzagank » ,se trouve dans Karin, il écrit que les Kurdes, profitant de l'anarchie qui régnait, sont sortis des frontières du Sassoun et de Mush et ont attaqué les villages arméniens proches de la ville de Mush, semant la terreur et brûlant tout. Il ajoute ensuite que beaucoup de gens ont encore un avenir sombre devant eux. La terreur règne dans toutes les régions du pays et la circulation de Karin vers Mush, Baghesh, Sassoun et d'autres régions, même de village en village, a été interrompue. Il est ordonné de ne pas accepter ou remettre de papiers sans une recherche approfondie. La délivrance d'un passeport est totalement interdite, tout individu revenant de séjour doit être remis au gouvernement central sous une surveillance policière stricte et vigilante. En fin de compte, le correspondant conclut que si cela continue, ces provinces peuplées d'Arméniens se transformeront inévitablement en un désert inhabité, les privant de leur élément dominant et économique.

Dans le journal « Nor Dar » en 1894. L'article publié « la révolte du Sassoun » présentant les événements de Sassoun est basé sur la base des informations fournies par le correspondant de Constantinople, mais sans détail, la situation difficile à Sassoun est décrite. Ainsi, malgré la censure tsariste, la rareté des journalistes et d'autres obstacles, la presse arménienne orientale est encore riche en documents couvrant le massacre de Sassoun. De plus, les éléments factuels qu'ils contiennent sont importants pour l'étude de l'histoire de ces horribles massacres. Ainsi, la télévision d'Arménie Occidentale résume les événements de Sassoun dans la presse arménienne orientale, examinant les réactions au massacre en 1894. À cette fin, nous avons étudié les publications des journaux « Mshak », « Nor Dar », « Ardzagank » et du magazine « Murch », qui étaient activement actifs dans la réalité arménienne orientale dans les années 1890.

Lorsqu'on étudie la question des Arméniens en Arménie Occidentale, les articles de plusieurs périodiques publiés en Géorgie entre 1914 et 1920 peuvent être considérés comme des faits précieux. Les journalistes et orateurs géorgiens, dans leurs articles et messages, expriment leur solidarité, leur sympathie et leur sympathie universelle envers le peuple arménien, bien que d'autres sentiments se retrouvent en plus des expressions réconfortantes.

Ainsi, le journal « Klde », notant que « les Arméniens déplacés de leur patrie, perdant leur domicile, doivent être pleinement convaincus que nous comprenons bien leur sort, que nous sympathisons avec eux du fond du cœur et de l'âme... ».

Publié dans le numéro du 10 janvier 1914 de « SAKHALKHO GAZETTE »

Dans l'article « La vie des Arméniens en Arménie Occidentale », il écrit que les arguments en faveur de réformes sont encore une fois incertains. Le gouvernement ottoman continue de mener une double politique et affirme que des émeutes ont éclaté dans certaines provinces.

Le 1er février déjà, « SAKHALKHO GAZETTE » écrit que les Arméniens ne participent pas aux élections législatives.

Les partisans arméniens exigent des réformes de la part du gouvernement ottoman. Ce n'est qu'après cela, disent-ils, que nous reprendrons les négociations et participerons aux élections. Dans ce contexte, les journaux ottomans de Constantinople publient des articles provocateurs qui soulèvent encore davantage la population. Les Kurdes distribuent des tracts et appellent tout le monde à s'armer.

For more information.

<http://surl.li/mxrlp>

<http://surl.li/mxrma>

<http://surl.li/mxrmh>

<http://surl.li/mxrmo>

« SAKHALKHO GAZETTI » écrit que ses sources en Pologne rapportent que le boycott contre les commerçants chrétiens se renforce. Ils mettent même de l'huile sur leurs produits. C'est pour cette raison que les commerçants grecs et arméniens cherchaient à annuler les contrats signés avec les propriétaires d'usines européennes. Selon eux, les Ottomans voulaient que les chrétiens quittent l'Empire ottoman. A Constantinople, Jemal Pacha a été nommé ministre de la Marine.

Le patriarche arménien a reçu les informations suivantes de l'évêque de Bayazet. « Des combats acharnés se déroulent à quelques heures de la ville. Le détachement gouvernemental ne compte que 240 soldats. Les Kurdes sont bien armés, ils ont même des mitrailleuses. C'est la pagaille en ville. Les résidents chrétiens étaient enfermés dans les églises. Sauvez-nous. » Le gouvernement ressent également la complexité de la situation. Il a publié une déclaration officielle dans laquelle il est dit que le mouvement des Kurdes est dirigé contre le gouvernement et les chrétiens.

Comme nous pouvons le voir dans les articles, le gouvernement turc non seulement refuse de mettre en œuvre des réformes en Arménie Occidentale, mais sème également l'hostilité envers la population arménienne au niveau de l'État.

LE PROBLÈME AVEC ETIUNI

Source: Iron Age
armenianhistory.org

Reconstitution faciale d'un Etiuni de l'âge du fer trouvé dans une sépulture de kourgane près du lac Sevan.

Plusieurs éminents universitaires arméniens (par exemple, Armen Petrosyan) et, récemment, même certains universitaires occidentaux (comme Rasmus Thorso) ont suggéré que les Arméniens ont leurs origines dans une tribu peu connue de l'âge du fer appelée les « Etiuni » (ou plus précisément, les « Etiuhi »). Cette tribu parlait l'arménien et vivait dans les régions orientales supérieures des hauts plateaux arméniens près du lac Sevan, et elle aurait contribué (ou, selon Petrosyan, même causé) la « destruction » du royaume ourartéen.

The Kingdom of Urartu, 9th-6th Centuries B.C.

Il y a cependant peu de preuves à l'appui de ces affirmations. Les Etiuni eux-mêmes n'ont pas non plus laissé de traces écrites, de sorte que la plupart de ce que nous savons d'eux provient de textes ourartéens.

- (4b) Through the protection [of the god Țaldi Minua, son of Ișpuni, says: the harem(?) of the city Țuș]pa (where) no king before(?) had brought so many women, inde[ed Minua], son of Ișpuni, [from] the city Luḫiuni (did it).
- (9) The city of Luḫiuni, the royal city, which had nobody ever surrounded(?) –
- (11) The god Țaldi subjected it to Minua, the son of Ișpuni.
- (12b) I took the city of Luḫiuni, I put the land Etiuni under tribute.

Les Ourartéens menaient régulièrement des guerres et des raids contre le pays des Etiuni, où les rois d'Urartu conquéraient et soumettaient leurs chefs (dans un cas, ils castraient même l'un des rois Etiuni), dépeuplant et repeuplant la région et, parfois, remplissaient les harems de Tushpa (Van) de femmes des villes d'Etiuni.

- (r 10) Argišti says: I conquered the city Qihuni of the land Siluni on the side of the lake, and I came to the city Alištu.
- (r 13) I deported men and women. By the command of the god Țaldi Argišti, son of Minua, says:
- (r 15) I built the city Erbuni as protection of the Bia lands and for the intimidation of the enemy countries.
- (r 18) The land was deserted, nothing had (ever) been built here (before). I accomplished great undertakings there.
- (r 21) I settled there 6600 warriors (lit. "men of battle") from the land Țatti and from the land Șupa.
- (r 23) Through the greatness of the god Țaldi, Argišti, [son of] Minua, says: I prayed to the god Țaldi, (my) Lord, the Weather-God, the Sun-God, (and all) the gods of the Bia land.

Dans un autre cas notable, un complot d'Etiuni visant à voler le dieu/divinité ourartéen nommé « astiuzi » (apparenté à l'arménien « Astuaz », qui signifie « dieu ») du temple de Haldi à Ardini a été contrecarré par une attaque préventive contre les tribus Etiuni.

On peut dire sans risque de se tromper qu'Ourartu et Etiuni n'étaient pas en bons termes. Pour une raison ou une autre, cette tribu en particulier a captivé l'imagination de certains universitaires arméniens, qui ont désigné les Etiuni comme les ancêtres des Arméniens. Cependant, comme vous pouvez vous en douter, je suis très sceptique quant à cette théorie.

Pourquoi parle-t-on d'Etiuni ?

Discutons d'abord de la raison pour laquelle certains érudits parlent même de l'Etiuni. À mon avis, il y a au cœur le faux rejet de la connexion ourarto-arménienne. Le monde académique traditionnel (en particulier les linguistes) est quelque peu mal à l'aise avec l'idée que l'Ourartu était simplement l'Arménie. Ils admettent maintenant que les Arméniens sont originaires des hauts plateaux arméniens et certains ont même commencé à admettre que l'ADN ourartéen correspond parfaitement aux Arméniens modernes, mais la façon dont ce royaume se rapporte aux Arméniens et d'où vient la langue arménienne, en particulier, reste encore « énigmatique » pour eux. La langue arménienne a été classée comme appartenant à l'hypothétique macro-famille indo-européenne, mais elle est maladroitement séparée de toutes les autres langues indo-européennes connues.

Ainsi, il a été placé dans une branche distincte de l'indo-européen sans ancêtre direct ni descendant connu. L'ourartéen, quant à lui, a été placé dans une famille de langues différente, généralement appelée « hurro-ourartéen ». D'où la vieille question éculée : « Comment les Ourartéens auraient-ils pu être des Arméniens s'ils parlaient une langue différente ? » Incapables de répondre correctement à cette question, certains universitaires arméniens ont rejeté l'idée que les Ourartéens étaient simplement des Arméniens et ont commencé à concevoir toutes sortes de théories fantaisistes, comme celle avec les Etiuni.

Par conséquent, le nom de la tribu pourrait être étymologisé comme le « peuple d'Erikua ». « Erikua » ou « Erkuah » était probablement le nom d'un chef de tribu, plutôt qu'un toponyme. Il y avait, en fait, une mention d'un tel chef/roi des Etiuhi du nom d'Erkuaini.

Erkuaini [(A KING)] (RN)

1 instance

Written forms: ^mer-ku-a-i-ni-i.

Normalized forms: Erkuaini=i (^mer-ku-a-i-ni-i).

Bien que de telles théories soient beaucoup moins crédibles que la théorie de la continuation ourartéen-arménienne, j'ai remarqué que de telles affirmations rencontrent néanmoins beaucoup moins de résistance de la part du milieu universitaire traditionnel. Après tout, ces théories sont basées sur des tribus obscures dont les traditions écrites et orales n'ont pas été attestées en archéologie.

Une autre raison pour laquelle cette théorie est adoptée par les universitaires est qu'elle fournit une explication « nette » de « l'émergence » de la langue arménienne (indo-européenne) dans la région. Seulement, l'explication n'est pas nette du tout, comme vous le lirez bientôt. Maintenant, je ne vais pas démystifier toutes les erreurs étymologiques, mais il devrait suffire de dire qu'il y a beaucoup d'« hypothèses » autour du sujet de l'Etiuni.

Cependant, je ne suis pas préoccupé par les récits qui correspondent parfaitement à certaines hypothèses dominantes. Ce qui m'intéresse, c'est de découvrir véritablement la vérité sur mes ancêtres et, espérons-le, de raconter correctement leur histoire à mes lecteurs. J'ai donc un problème avec la théorie d'Etiuni.

Outre le fait qu'il existe des preuves accablantes de la connexion entre l'Ourartu et l'Arménie, y compris une traduction trilingue contemporaine du mot « Urardu » en « Arménie », comme je l'ai souligné dans mes articles en cinq parties sur « Qui étaient les Ourartéens ? », il existe maintenant des preuves génétiques indéniables qui suggèrent fortement une origine ourartéenne pour les Arméniens et non une origine etiuni.

L'ADN des Arméniens modernes est le plus étroitement lié aux Ourartéens (de la région de Van – Arménie Occidentale) et à peine avec les soi-disant Etiuni, qui occupaient des parties de l'Arménie Orientale près du lac Sevan pendant l'âge du fer. Si nous traçons les coordonnées des Arméniens modernes et des échantillons anciens de la région, nous pouvons clairement voir que les habitants de l'âge du fer de l'Arménie Orientale se retrouvent beaucoup plus près des Caucasiens du Nord et des Géorgiens que des Arméniens modernes. En revanche, les Arméniens modernes se retrouvent plus étroitement avec les échantillons ourartéens de l'âge du fer de Van.

(r 10) Argišti says: I conquered the city Qihuni of the land Siluni on the side of the lake, and I came to the city Alištu.

(r 13) I deported men and women. By the command of the god Haldi Argišti, son of Minua, says:

(r 15) I built the city Erbuni as protection of the Bia lands and for the intimidation of the enemy countries.

(r 18) The land was deserted, nothing had (ever) been built here (before). I accomplished great undertakings there.

(r 21) I settled there 6600 warriors (lit. "men of battle") from the land Hatti and from the land Šupa.

(r 23) Through the greatness of the god Haldi, Argišti, [son of] Minua, says: I prayed to the god Haldi, (my) Lord, the Weather-God, the Sun-God, (and all) the gods of the Bia land.

D'après les archives ourartéennes, nous savons que les Etiuni vivaient principalement en Arménie orientale. Argishti, fils de Menua, par exemple, fonda Erevan (Erebuni), après une conquête du territoire d'Etiuni. Certains suggèrent même que les Etiuni vivaient également autour du mont Ararat, qu'ils auraient appelé Erkuahi, ce que Petrosyan a interprété comme dérivant du mot arménien « Erku », qui signifie « deux », une référence aux sommets jumeaux de la montagne.

Cependant, l'étymologie est douteuse, car il n'y a aucune preuve que le mont Ararat ait jamais été appelé « Erkuahi ». En fait, le suffixe « -hi » dans Erkuah-i suggère que ce mot désigne une tribu ou une maison, car « -hi » est le suffixe ourartéen pour les gens, correspondant au suffixe arménien « -tsi » (par exemple, Amerika-tsi, Hamshen-tsi, etc.). Deuxièmement, dans la plupart des cas, le nom a été rendu par « Erikua » plutôt que par « Erkuah ».

Erikua [(A POPULATION GROUP, PEOPLE OF ERIKUA)] (EN)

8 instances

Written forms: ^mer-ri-ku-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i; ^mer-ku-a-hi; ^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i.

Normalized forms: Erikua=hi (^mer-ri-ku-a-hi); Erkuahi (^mer-ku-a-hi); Erkuah=hi (^mer-e-ku-ú-a-hi, ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i); Erkuah=i=NI=ei (^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i); Erkuah=hi=ni=ei (^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i).

Que s'est-il donc passé ?

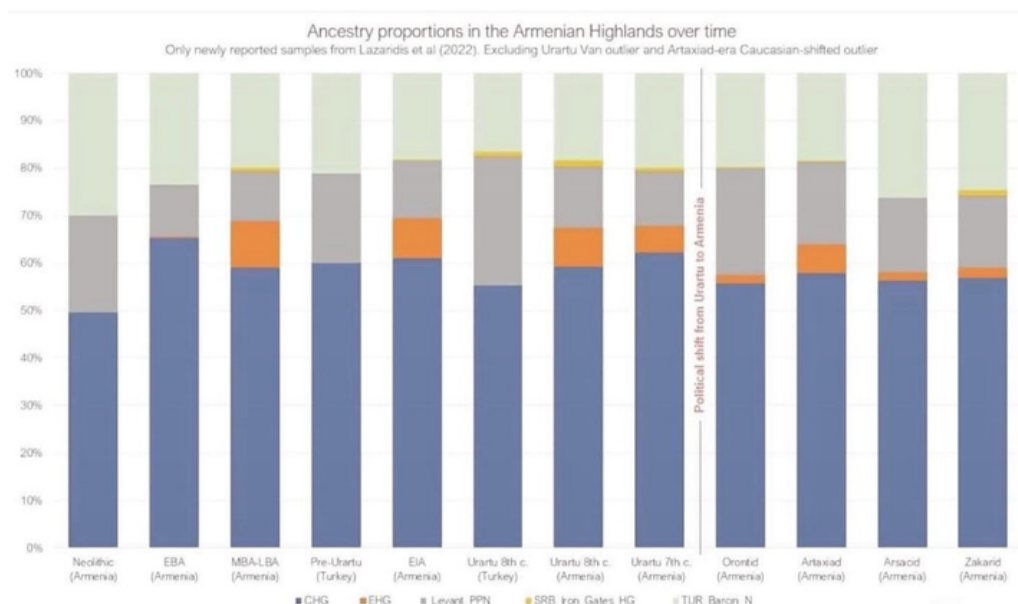
Comme nous l'avons vu ci-dessus, les échantillons néolithiques et chalcolithiques beaucoup plus anciens du Caucase du Sud (tels que ceux libérés des basses terres de l'Azerbaïdjan et de la République d'Arménie) nous montrent des preuves claires que les personnes qui occupaient ces parties des hauts plateaux arméniens plus loin dans l'Antiquité étaient très similaires aux Arméniens. Cependant, quelque part dans les dernières parties de l'âge du bronze et au début de l'âge du fer, l'Arménie Orientale semble avoir connu une invasion importante de la part de peuples de type caucasien (du nord) (peut-être même plusieurs) qui, dans les archives ourartéennes, ont été appelés les Etiuni et peut-être aussi les Diauhi. Au cours des guerres de l'âge du fer que le royaume d'Urartu a menées, cependant, ces personnes ont été en grande partie déplacées, probablement repoussées vers le nord vers les montagnes du Caucase, et l'Arménie orientale a été réarménisée, comme nous pouvons le voir clairement à partir des données génétiques et lues dans les archives ourartéennes. Cet événement, ou peut-être un événement similaire plus ancien, reflète l'histoire de Khorenatsi, où il nous dit que, à l'époque de Noé (au néolithique), les Arméniens vivaient autour du mont Ararat, mais plus tard, leurs descendants se sont déplacés vers le sud vers des terres plus chaudes jusqu'à ce que Hayk/Haldi revienne à Van et ré-arménise la région. Khorenatsi nous dit également qu'au moment du retour de Hayk, ces terres étaient occupées par d'autres tribus, dont certaines ont été incorporées à la nation arménienne.

Les proportions d'ascendance dans les hauts plateaux arméniens suggèrent une « ourartianisation ».

Enfin, je voudrais ajouter que, bien sûr, une certaine forme de mélange mutuel s'est produite au fil du temps, et il n'est pas impossible que les Arméniens modernes tirent leur origine à la fois de l'Ourartou et de l'Etiuni. Ourartu peut-être plus génétiquement, et Etiuni culturellement. Cependant, cela me semble une explication beaucoup plus confuse. Cela signifierait que :

1. Les Etiuni parlaient une forme d'arménien, alors que leurs descendants génétiques comme les Géorgiens et les Abkhazes ne le parlent pas.
2. Les Arméniens sont génétiquement majoritairement des Ourartéens, mais ils ont remplacé leur langue par celle de leurs ennemis pour une raison quelconque.
3. Bien que nous assistions à une « ourartianisation » génétique de la région pendant et après l'âge du fer, il y a eu en même temps une vague d'étiunisation de la culture.

Toutes ces incohérences ne s'additionnent tout simplement pas et nécessitent une gymnastique mentale bien plus grande que celle avec laquelle je suis à l'aise. Et c'est mon problème avec l'Etiuni.

ENFANTS D'ARMÉNIE OCCIDENTALE

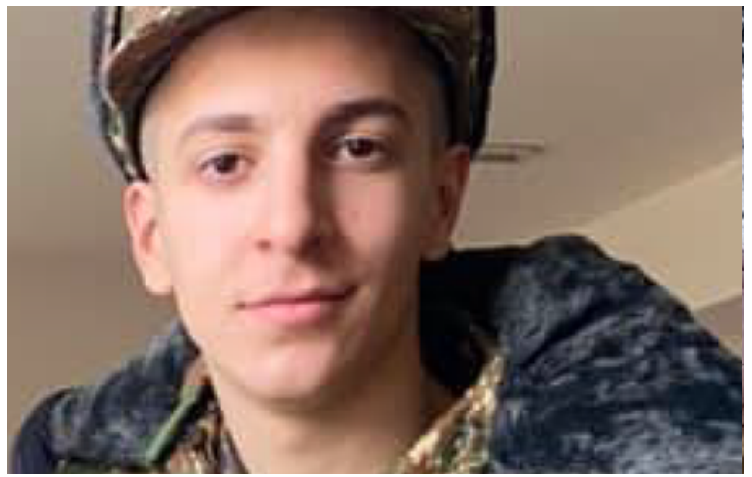
HRAHAT KARAPETYAN

Hrahat Karapetyan est né en 1983 à Sisian. Après avoir été diplômé de l'école locale n°2, il poursuit ses études au DOSAAF en tant que chauffeur.

Puis, en 2001, il a été enrôlé dans l'armée arménienne pour servir à Etchmiadzine. Après avoir été démobilisé, il a travaillé pendant un certain temps dans l'atelier de pierre de Shaki, a vécu dans la colonie de Shaki pendant plus de 20 ans, puis est parti en Russie en raison de problèmes sociaux, après y avoir travaillé pendant 2 ans, il est retourné dans son pays natal dans le but de rester dans sa patrie pour toujours.

Il croyait que la patrie est différente, que cela n'a pas d'importance, que vous restez un étranger dans un pays étranger, que votre patrie est ce qui vous donne de la force. Mariée à Hasmik Karapetyan et mère de 3 enfants. « La famille est une chose puissante », a déclaré Hrahat.

Depuis 2013, il effectue son service militaire sous contrat. Hrahat a été tué pendant la guerre de 44 jours. Le 10 octobre, la voiture de Hrahat a explosé près du village du Marché Rouge. Avant de partir, Hrahat a dit à sa mère qu'il y avait Dieu, ne pense pas à autre chose, je reviendrai certainement. Cependant, comme de très nombreux volontaires et soldats, Hrahat s'est également engagé dans la sainte cause de la protection de la patrie et n'est malheureusement pas revenu.

DAVIT VIRABYAN

Garik Virabyan dit avoir quitté Erevan avec sa voiture dans la nuit du 29 septembre. De Goris, Khndzoresk il est allé à Kubatli. Il atteint l'unité militaire de Jrakan, qui était vide, il n'y avait personne. « Dès notre arrivée, le « Smerch » a frappé, nous sommes descendus de là, nous avons atteint Samvelava près des « 12 sources », c'est là que se trouvaient nos chars. Nous étions le 30 du mois, nous avons arrêté la voiture au sommet du mont Ara, nous avons demandé si nous allions dans la bonne direction vers l'Araks, il a répondu non, il fallait tourner à gauche au carrefour. Nous sommes revenus à l'intersection de Samvelavan, nous sommes arrivés à Kyuchak, puis nous sommes arrivés à Sheibei, c'est à environ 1 km de Marjanlu.

Il y avait certains de nos officiers à Shebey, ils m'ont demandé où allez-vous, j'ai dit qui nous sommes arrivés là où nous voulions aller, ils nous ont dit de retourner en ville, puis de récupérer des armes, prendre un uniforme, et de revenez. Nous sommes reparti, nous sommes allés à Stepanakert, nous nous sommes portés volontaires, sommes revenus et avons reçu des armes de l'unité militaire de Jrakan. Là, nous avons rencontré le diacre Hrayr, il nous a dit qu'il se rendait aux positions où se trouve Davit, qu'il le trouverait, puis il viendrait nous y emmener.

Nous sommes allés à Samvelavan et attendions que le diacre Hrayr vienne nous chercher et nous emmène aux positions de David. Le 2 octobre, le diacre Hrayr et le chef de cabinet de Davitents, Edgar Matevosyan, étaient en route vers leurs postes. Dans la nuit du 2 octobre, près de la mine de sable de Marjanlu, le chef d'état-major a été tué et le diacre a été blessé. Ce jour-là, pendant la nuit, ils ont attaqué la colline de David, 12 personnes ont été tuées, dont David. J'étais près de cette hauteur, mais je ne pouvais pas atteindre mon fils, je ne pouvais pas enlever les restes.

ARARAT TEVOSYAN

Ararat Tevosyan est né en 1990 dans le village de Tsor de la région d'Hadrut. Ararat a vécu en Russie pendant de nombreuses années, est revenu pendant la guerre de 44 jours, s'est porté volontaire et a participé à la guerre, puis a décidé qu'il devait servir dans l'armée et est allé travailler comme soldat contractuel.

Il a toujours dit que si je n'y vais pas ou si quelqu'un d'autre n'y va pas, notre patrie se retrouvera sans soldat, sans garde-frontière.

En étant à l'hôpital depuis quelques jours, il était censé rester et continuer un traitement, mais il n'est pas resté, il a dit : « Je dois retourner dans ma patrie, la patrie m'attend ».

Le 25 mars 2022, suite aux provocations de l'ennemi dans la zone frontalière orientale de l'Artsakh, notamment à l'utilisation de drones d'attaque Bayraktar TB-2, Ararat a été mortellement blessé.

La famille d'Ararat Tevosyan a déménagé dans la région d'Ararat. Il était le plus jeune enfant de la famille, il avait un frère et une sœur. Ararat Tevosyan, 32 ans, n'était pas marié.

ARAM STEPANYAN

Aram est né le 4 janvier 1995. Il a étudié à la Faculté de médecine militaire.

Aram a décidé très tôt du choix de sa profession : il voulait devenir médecin et soigner les yeux de son grand-père. Puis il a commencé à étudier la biologie et la chimie. En 2013, il est admis à la Faculté de Médecine Militaire de YSUBU. Le grand-père du père d'Aram était également médecin. Les membres de la famille étaient heureux lorsqu'Aram a décidé de devenir médecin. Il a été enrôlé dans l'armée en juillet 2019. Pendant son service, Aram, qui a étudié à l'université de médecine durant 6 ans, est envoyé à Erevan pour une formation de 2 mois. De retour en Artsakh, Aram informe son oncle qu'il accèdera également à des postes.

Dans le 9e district de défense (Jrakan), Aram a servi comme instructeur de peloton, puis comme médecin, et à partir de septembre, il a continué son service dans le peloton de reconnaissance.

Le 02 octobre 2020, les bombardements commencent, il y a des victimes et des blessés, un ordre de repli est émis, le bataillon de fusiliers commença lentement à battre en retraite, Aram continua d'aider les blessés.

Aram a été tué dans la nuit du 2 au 3 octobre 2020, alors qu'il se dirigeait de la position de Narinjner à Jrakan, à la suite d'une frappe de missile anti-aérien. Le même jour, 5 autres soldats de son peloton de 11 personnes ont été tués. Le corps d'Aram a été brûlé, mais il a été identifié par ADN.

La dernière fois que le volontaire Poghos Mrjumyan a rencontré le médecin de 25 ans aux postes de Jrakan. Il a été blessé lorsqu'ils l'ont déplacé vers la position où se trouvait le docteur Aram.

Selon Poghos, Aram lui a sauvé la vie, l'a bandé et lui a apporté un soulagement contre la douleur. Il se souvient avoir écrit son nom sur son front et lui avoir demandé de l'emmener avec plusieurs autres blessés. Aram a répété son nom à haute voix à plusieurs reprises, disant qu'il était le Dr Aram d'Atrashat. Après son retour en Arménie, Poghos a cherché Aram Stepanyan, avant la prochaine opération à l'hôpital, il a accidentellement appris la nouvelle de la mort d'Aram par les médecins, mais il a fouillé et trouvé la famille Stepanyan et leur a dit que c'était Aram qui avait sauvé sa vie.

Le 29 août 2021, la famille Stepanyan a été appelée de la morgue de Sevan et informée que l'ADN correspondait. Le corps du docteur Aram Stepanyan est resté à la morgue de Sevan pendant dix mois, période pendant laquelle la famille a recherché Aram parmi les disparus et les captifs. La famille s'est adressée à la Croix-Rouge, elle a soumis 3 fois une analyse ADN, mais elle n'a trouvé aucune information. Aram Stepanyan a été enterré le 02 septembre 2021 au panthéon militaire de Yerablur. Aram Stepanyan a reçu à titre posthume la médaille « Service au combat » d'Artsakh.

HARUTYUN CHOBANYAN

Harutyun Chobonyan est né en 1993. le 18 février dans le village frontalier d'Aygehovit, région de Tavush. Haryut était le premier enfant de la famille. En 1999 est entré à l'école secondaire du village Aygehovit de la région de Tavush et il y a étudié pendant deux ans.

En octobre 2001, Harutyun et sa famille ont déménagé dans la ville de Hrazdan, dans la région de Kotayk, et ont poursuivi leurs études à l'université H. à l'école secondaire n°12 du nom de Paronyan. Harutun se distinguait par ses bons résultats scolaires. En 2009 diplômé avec les honneurs.

En 2009, il a été admis à la Faculté de médecine de l'Université médicale d'État Heratsi d'Erevan. Changement de la faculté mentionnée ci-dessus en De 2011 à 2014, Harutyun a étudié et est diplômé de la Faculté de médecine militaire de YSUBU. De 2014 à 2016, il a étudié et complété le master de la Faculté de Médecine Militaire d'YSUBU, obtenant un doctorat dans la spécialité « Travail médical dans les forces armées ». De 2016 à 2017, il a étudié et est diplômé du stage de la Faculté de Médecine Militaire de YSUSU, avec une spécialisation en « Activité médicale générale dans les forces armées ».

2017 Harutun a été envoyé dans la ville de Hadrut, en République d'Artsakh, en tant que médecin d'une unité militaire. 2018 a été nommé chef du poste de secours de la même unité militaire. En 2019 a été nommé chef du service médical de la même unité militaire. Au cours de ses années de travail, il a reçu de nombreux honneurs et lettres de remerciements pour avoir prodigué des soins médicaux appropriés aux militaires blessés, ainsi que pour avoir organisé le service médical à un niveau élevé, accompli consciencieusement ses devoirs de service et fait preuve d'une discipline exemplaire.

Avant la guerre de 44 jours, Harutyun avait servi 3 ans. Le 2 juillet 2020, son fils Ruben est né. À cette époque, le médecin était en vacances, mais il n'a pas pu voir son fils pendant même une semaine. En raison des événements de Tavush, il a été rappelé de l'unité militaire de Hadrut. Après cela, en août, Harutyun Chobanyan a été admis en résidence, spécialisée dans le diagnostic radiologique. Il a à peine réussi à aller en classe pendant une semaine lorsque la guerre a éclaté.

Le 30 septembre 2020 était l'anniversaire de sa fille Sarah. Le docteur Harutyun Chobanyan était plus calme que d'habitude, anxieux et nerveux. Ce jour-là, il apprend la mort de son ami, le héros de l'Artsakh Davit Ghazaryan. Il a failli ne pas utiliser la table pour les 4 ans de sa fille. Il a reçu un salaire ce jour-là. il en donna la moitié à sa femme et, avec l'autre partie, il acheta des médicaments pour les emporter au front. Lorsqu'il rentrait de la pharmacie, il demandait à sa femme la moitié de l'argent qu'il lui avait donné, car il devait acheter davantage de médicaments. Le 1er octobre, Harutyun Chobanyan est allé au front avec 5 médecins de sa formation.

Le 13 octobre, le Dr Chobanyan transportait un blessé dans une voiture « UAZ ». Ils se trouvaient dans la région de Varanda, près du village de Karakhanbeyli. La zone était déjà assiégée. Un groupe de médecins était parti à la recherche d'un endroit sûr où la tente-hôpital serait déplacée. Le Dr Harut se rendait à l'hôpital avec quatre soldats blessés et un ambulancier, mais il n'y est jamais arrivé. lui, l'ambulancier et l'un des blessés sont morts. Harut a été blessé à la tête par un tir de tireur embusqué.

CULTURE

GÉNOCIDE CULTUREL

Après la guerre de 2020, Bakou a donné un nouvel élan à sa politique, précédemment formulée comme « le plus terrible génocide culturel du XXIe siècle », effaçant plus activement que jamais toute trace de la présence arménienne en Artsakh.

L'attaque contre le patrimoine culturel arménien se fait non seulement par la destruction de sanctuaires et de monuments, mais aussi par des tentatives de déformer les faits historiques. Ignorant complètement les limites de l'adéquation et toutes sortes de restrictions, Bakou empiète même sur le territoire de l'Arménie Orientale, déclarant Syunik et Erevan territoires azerbaidjanais historiques et menaçant l'Arménie Orientale d'une nouvelle guerre qui effacerait l'Arménie de la carte politique du monde.

Bakou tente de justifier son appétit au niveau universitaire en proposant des étymologies ridicules de noms de lieux, comme dans le cas de Zangezur, un nom ultérieur pour la partie sud de la province de Syunik du Grand Hayk, mais qui, selon Bakou, est basé sur le nom tribal turc, « Zangi ». De telles interprétations, parfois mêlées à des déclarations délirantes comme si que le Zangezur était un territoire azerbaidjanais ou aghvan d'origine, se reflètent non seulement dans les vidéos agressives réalisées immédiatement après la guerre de 2020, mais également dans les études toponymiques et les dictionnaires des décennies précédentes.

Cette approche est non seulement sans fondement, mais aussi anti-scientifique dès le départ, car elle repose sur la tendance évidente de nier tout élément arménien. Il est vrai qu'il existe plusieurs toponymes en Arménie Orientale qui contiennent la composante zang, comme Zangibasara, Zangitapa, Zangila/Zangelan et Zangilar, et la deuxième composante de certains d'entre eux peut être considérée comme d'origine turque, mais ce sont des toponymes plus jeunes qui ne sont pas enregistrés dans les documents historiques relatifs aux territoires donnés et n'ont rien à voir avec Zangezur. Depuis les documents historiques des premiers temps jusqu'à la période moderne, les Arméniens constituaient la principale population ethnique des provinces arméniennes d'Artsakh, Syunik et partiellement Utik. Ceci est attesté par de nombreuses sources historiques, monuments architecturaux, inscriptions sur pierre, documents manuscrits, noms de lieux, etc.

Syunik et Artsakh sont présentés respectivement comme les neuvième et dixième provinces de la Grande Arménie dans les « Cartes du monde » du VIIe siècle. Il existe de nombreux toponymes arméniens qui contiennent la racine dzor, signifiant « canyon, vallée, lit d'un ruisseau ». Il s'agit d'un mot d'origine arménienne native et documenté dans la bibliographie depuis le 5e siècle. Il en va de même pour Zangezur, qui est un jeune nom de la région historique et géographique de l'Arménie Orientale et correspond à la partie sud du monde (province) du Syunik de l'Arménie historique. Auparavant, il désignait les environs de Goris, le fleuve et les montagnes. Ainsi, Dzagedzor correspond généralement au Zangezur moderne en termes d'inclusion géographique.

Ավելին՝ <http://surl.li/mxtlm>

AUTOUR DES FALSIFICATIONS QUI SE SUIVENT

CBC TV Azerbaïdjan a diffusé une émission vidéo au caractère clairement propagandiste anti-arménien, dont l'une des thèses est que la partie arménienne aurait eu un atelier de production et de vieillissement artificiel de khachkars arméniens dans la région de Karvachar afin d'arméniser l'Artsakh et falsifier l'histoire locale, là où les Arméniens auraient travaillé en falsifiant l'histoire. Malheureusement, cette thèse absurde, que des individus à Bakou tentent de promouvoir depuis 2020, y compris ceux qui se considèrent comme critiques d'art et historiens, a récemment commencé à se propager de manière agressive au niveau de l'État.

La principale prémisse infondée et inutile de cette propagande est qu'en novembre 2020, un atelier de « production et vieillissement de croix de pierres » a été découvert dans la région de Karvachar. Selon la partie azerbaïdjanaise, le « contrôle » de cet atelier a montré que des artisans arméniens sculptaient des inscriptions, des croix et des ornements arméniens sur des pierres, puis plaçaient ces pierres semi-finies dans des solutions spéciales, par exemple du vinaigre, pour faire vieillir les pierres et les sculptures positionnées.

Ce qui est surprenant et ironique, c'est qu'aucune preuve réelle de l'existence d'un atelier n'est présentée. Contrairement à cela, des images de khachkars célèbres de différents siècles sont fournies comme preuve, comme des photos de khachkars près des escaliers menant à Sevanavank (XVIIe siècle), des khachkars autour de Kotavank (XVIe-XVIIe siècles). Il convient également de noter que la majorité des khachkars choisis par la partie azerbaïdjanaise et présentés comme « preuves » se trouvent sur le territoire de l'Arménie Orientale, et non en Artsakh.

La perspective dangereuse est claire. Celle de présenter les khachkars, crucifix, pierres d'inscription dans les territoires occupés de l'Artsakh comme le résultat d'une contrefaçon arménienne et les éliminer sous prétexte de restaurer des monuments.

Selon l'article 9(c) du Deuxième Protocole de 1999 à la Convention de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé, toute transformation d'un bien culturel, ainsi que tout changement dans la manière dont il est utilisé, qui vise à Il est interdit de cacher ou de détruire des preuves culturelles, historiques ou scientifiques.

Selon la Convention de l'UNESCO sur la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel, la préservation du patrimoine culturel signifie assurer la vitalité du patrimoine. Préserver le patrimoine signifie garantir son intégrité et son intégrité, dont la communauté fait également partie, garantir les normes d'authenticité, d'importance, d'intégrité et d'exclusivité du patrimoine. Ces principes découlent de la Convention du patrimoine mondial de l'UNESCO, des documents de l'ICOMOS et d'autres organisations internationales.

For more information.
<http://surl.li/mxtsa>

UNE SOI-DISANT MANIFESTATION DE « TOLÉRANCE »

Le 24 octobre 2023, à la veille des célébrations de Noël, le Comité d'État pour le travail avec les organisations religieuses de Bakou a organisé une visite de représentants religieux des communautés religieuses chrétiennes et de diverses organisations chrétiennes opérant à Bakou aux églises de la Sainte Marie de Tsakur et de Saint Hovhannes de Togh dans la région occupée de Hadrut. La visite a été largement couverte par divers services de presse azerbaïdjanais.

Dans les vidéos diffusées sur la visite, il est dit qu'après la libération de l'Artsakh de l'occupation arménienne, les représentants de la communauté chrétienne ont eu l'occasion de visiter les églises et d'y prier. Comme Elchin Pachaev, prédicateur de l'organisation religieuse « Parole de vie », l'a mentionné dans son interview, la visite a été initiée par eux et par des représentants d'autres organisations chrétiennes. Dans le cadre de cette visite, la propagande officielle de Bakou a également évoqué le fait que les églises Saint Marie de Tsakur et Saint-Hovhannes de Togh sont aghvans.

Des églises arméniennes ont également été visitées à Bakou, par les organisations suivantes :

Société biblique », « Baptiste chrétien évangélique », « Salut évangélique-luthérien », « Adventistes du septième jour », « Préfecture de l'Église catholique de la République d'Azerbaïdjan », « les Russes orthodoxes d'Azerbaïdjan », « l'Église d'Alban-Udi » et d'autres, ainsi que des représentants musulmans d'organisations religieuses. Des représentants de diverses organisations religieuses inconnues et généralement incompréhensibles parlent de tolérance religieuse et nationale.

On parle de tolérance dans un pays qui a détruit, profané, modifié et endommagé des centaines d'églises, chapelles, monastères, croix et khachkars arméniens par une politique d'État déterminée. Un pays dont les soldats, pendant et après la guerre de 2020, ont cyniquement publié diverses vidéos montrant comment ils brisent et profanent les khachkars et les croix arméniennes, comment ils font entendre les prières musulmanes des églises arméniennes, parle de tolérance religieuse et nationale.

Un pays qui a bombardé à deux reprises la cathédrale Ghazanchetsots de Chouchi et qui tente actuellement de la transformer sous le nom de « restauration » parle de tolérance religieuse.

Le pays dont les soldats ont fait sauter l'église de l'Heure verte à Chouchi parle de tolérance et, sous couvert de « restauration », ils tentent de la changer.

LA TÉLÉVISION D'ARMÉNIE OCCIDENTALE, FIDÈLE À SES PRINCIPES ET À SES TÉLÉSPECTATEURS, POURSUIT SON TRAVAIL ININTERROMPU AVEC DE NOUVELLES APPROCHES. COMME VOUS LE SAVEZ DÉJÀ, NOTRE TÉLÉVISION NE FAIT PAS D'AUTOPROMOTION, ELLE DIFFUSE PRINCIPALEMENT DES CONTEXTES POLITIQUES ET AUTRES LIÉS À L'HISTOIRE, AU PRÉSENT ET À L'AVENIR DE L'ARMÉNIE OCCIDENTALE, AINSI QUE DES INFORMATIONS SOULEVANT DIVERSES QUESTIONS.

NOUS PRÉSENTONS ÉGALEMENT LA TRANSITION POLITIQUE DU PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE D'ARMÉNIE OCCIDENTALE, DU GOUVERNEMENT, DE L'ASSEMBLÉE NATIONALE ET D'AUTRES STRUCTURES DE MANIÈRE TRANSPARENTE ET ACCESSIBLE. CHERS COMPATRIOTES, AVEC VOTRE SOUTIEN, LES POSSIBILITÉS DE NOTRE TÉLÉVISION SERONT ENCORE ÉLARGIES ET RENFORCÉES. NOUS SOMMES FORTS ENSEMBLE.

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

Ce journal hebdomadaire est publié sous les auspices de la télévision d'État d'Arménie Occidentale.
Tous les droits d'auteur sont réservés.

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu

DINNER DEBATE OF THE ARMENIAN PLATFORM OF DERSIM

On November 2, 2023, representatives of the Democratic Rights and Hay Dersim platforms met and had breakfast together at the New People's Families Club.

During the breakfast, the participants talked about the work carried out and in progress, exchanged ideas, and also discussed the problems of the city and local self-government bodies as well as issues related to the upcoming municipal elections.

The problems of young people and students and possible ways to solve them were also discussed. The meeting took place in a very intense atmosphere and with a productive outcome for both parties. It was decided to continue the meeting at a more regular pace. The breakfast ended with a musical part.

34TH ZOOM MEETING FOR CANDIDATES FOR THE LEGISLATIVE ELECTIONS OF WESTERN ARMENIA

The 34th Zoom meeting organized by the Election Commission of the National Assembly of Western Armenia took place on November 2. The theme of the meeting was "Parliamentary elections in Western Armenia"; During the meeting, President of the Republic of Western Armenia Armenag Aprahamian recalled that Western Armenia is the continuation of the Armenian state recognized in 1920, which gained independence from Russia on January 11, 1918 , subsequently incorporated into the Republic of Armenia, internationally recognized in force on January 19, 1920, under the following conditions:

On January 27, 1920, the General Secretariat of the Peace Conference informed the president of the Armenian national delegation that at the session of January 19, 1920, the Supreme Council had adopted the following two decisions:

1. That the Armenian state government be recognized as a de facto government
2. That this recognition does not predetermine the question of the possible borders of this State

Artsakh, Nakhchivan, Javakhk, the current Caucasian Armenian Republic, Cilicia and Western Armenia are part of the State of Armenia.

**KAHVATI
ETKİNLİĞİNDE
BULUŞUYORUZ!**

**Dersim Hay Platformu ve
Demokratik Haklar Platformu
olarak düzenleyeceğimiz kahvaltı
etkinliğimize davetlisiniz.**

**2 KASIM 2023 ÇARŞAMBA SAAT 10.00
ADRES: MOĞULTAY MAH. ATA SOKAK
YUVAM İŞHANI KAT 3**

For more information
<http://surl.li/mxpom>
<http://surl.li/mxpot>

**ԱՐԵՎՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԻՅԱՆ
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

www.westernarmeniatv.com

Երեւանի Հանրապետութիւն

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ahead of the elections of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia to be held in December 2023

The state television of Western Armenia once again presents the candidates for parliament and asks its observers and the potential electorate to pay more attention to our candidates, their biographies and the activities they carry out for the strengthening of the state of Armenia and to vote for the candidate of your choice. Until the end of the campaign, on November 15, 2023, our television will present to you the brief data of the persons who applied for the candidacy of the deputy every day.

You can find more details on the links mentioned on our website page.

<https://president-western-armenia.eu/>

<http://surl.li/mxqji>

<http://surl.li/mxqjt>

<http://surl.li/mxqkd>

37. Simon Kasparian – Deputy of the second legislature, Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
38. Murad Surenian – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
39. Sahak Mutfian – Deputy of the second legislature, Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
40. Ashot Harutyunyan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
41. Marietta Dumikian – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
42. Karine Grigorian – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia.
43 Alejandro Dorumyan - Deputy of the second convocation of the National Assembly of Western Armenia
44 Karapet Topuzian - Deputy of the second convocation of the National Assembly of Western Armenia
45.Masis Piltoian - Deputy of the second convocation of the National Assembly of Western Armenia
46. Mihran Prcichn - deputy of the second convocation of the National Assembly of Western Armenia
47. Romel Demirchiyan - candidate for the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
48. Nerses Odemis - Deputy of the second convocation of the National Assembly of Western Armenia
49. Violetta Agayan – Deputy of the second legislature, Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
50. Artashes Burushyan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
51. Aida Terteryan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia

52. Arman Hakobyan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
53. Armenuhi Sahakyan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
54. Artak Adamyan – Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
55: Eduard Abrahamyan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
56: Nune Vasilyan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
57. Vardan Zarenikyan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
58: Zaruhi Khachatryan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
59: Samvel Gasparyan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
60: Ruben Davtyan – candidate for deputy of the third convocation of the National Assembly of Western Armenia
61. Haykaz Poghosyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
62. Martiros Sakoyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
63. Lusya Aghajanyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
64. Anahit Ohanyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
65. Karine Nikoghosyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia
67. Shushanik Sargsyan - Candidate for the post of deputy of the third legislature of the National Assembly of Western Armenia

ON THE QUESTION OF THE ARMENIANS OF WESTERN ARMENIA

One of the first journalists from the Eastern Armenian press to react to the Sassoun massacres was the journalist from the newspaper “Le Marteau”. In this regard, it is worth highlighting the article “Sassoun Events”, where statistical data is provided on the number of rebels and Muslim attackers. “... with incredible speed, the troops of all surrounding parties turned to Mush, so another 7,869 infantrymen, about 2,000 cavalrymen and 150 artillerymen went to Sassoun.

All tribes, starting with the Russian border leaders and Persians, went there one after the other, with only 300 horsemen from the Armenian army of Bayazit, for which we can have an idea against this terrible mass which quickly besieged the region of Sassoun.

The newspaper “Le Marteau” also provides interesting data on the consequences of Sassoun’s operations, “the village of Geli had 360 houses, Shenik had 106, Semal had 85, Alean had 165, Ishkhndzor had 78, Aghbin had 66 houses will be completely burned and all the inhabitants, except for a few refugees, will settle here.”

The immediate consequence of the events in Sassoun was the disastrous situation of the surviving population, as the Kurds seized agricultural lands and houses, pillaging all properties and taking away the last shirt of the Armenians. It is clear from the reports of the newspaper “Le Marteau” that even the Armenian villages of the Mush valley – Khzlaghach, Tatratom.

The inhabitants of the monastery of Yovhannes, Marnik and Khoronk found themselves in a difficult situation, because under siege, they did not even dare to go to the plain. The entire region was looted, we see that, for example, 5,000 sheep were stolen from the wealthy village of Marnik.

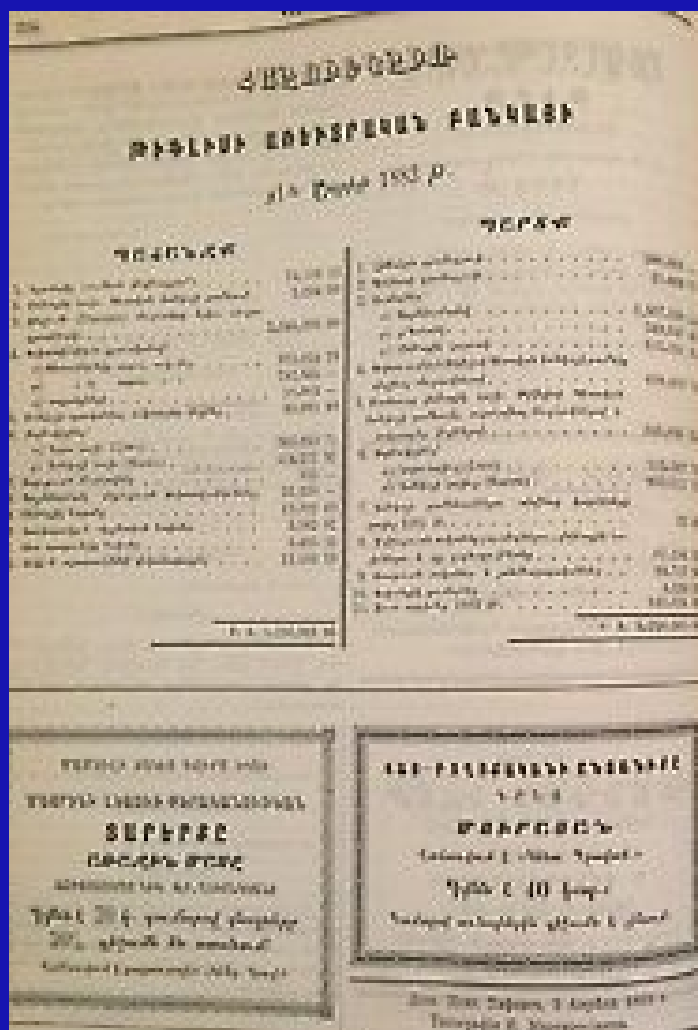
The article “Battle of Sassoun” published in the newspaper “Mshak” describes in detail the military operations as well as the massacre. “...This carnage was unprecedented. For a whole day, the army, the Kurds and the Hamidians killed with swords the people they encountered. Men and women, old women and children were massacred in all cruelty... It is impossible to describe in detail these terrible hours. If one climbs to the top of the high mountains of Sassoun today and one’s eyes widen from every pore, one’s hair stands on end. We get chills when we see the mother torn apart, thrown under a pyre, and the two-year-old child also cut in two, placed crosswise on the mother’s back. Here, in another place, as a balancing hook, the two sisters – one hanging from the hook – the other lying on the branches of the oak. Ultimately, there are heartbreaking and sad scenes everywhere...

The information reported in the article “The Sassoun Incidents” published in the November 12 issue of “Mshak” was even more comprehensive. In particular, the numerical data of the fighting forces on both sides almost coincide with the information reported by the newspaper “Le Marteau”, notably, 7,800 infantrymen, 2,000 cavalrymen and more than 150 cannons moved towards Sassoun-Mush, and the number of Kurds who joined they would also be 43,000, who would have received weapons from the authorities of the Sultanate. The total number of Armenians who requested to defend themselves was 1960. Then, the military operations are described by days.

The correspondent of “Ardzagank”, on August 27, 1894, is in Karin, he writes that the Kurds, taking advantage of the anarchy that reigned, came out of the borders of Sassoun and Mush and attacked the Armenian villages near the city of Mush, spreading terror and burning everything. He then adds that many people still have a dark future ahead of them. Terror reigns in all parts of the country and the movement of Karin towards Mush, Baghesh, Sassoun and other areas, even from village to village, has been interrupted. It is ordered not to accept or deliver papers without a thorough search. The issuance of a passport is completely prohibited, any individual returning from a stay must be handed over to the central government under strict and vigilant police surveillance. Ultimately, the correspondent concludes that if this continues, these provinces populated by Armenians will inevitably turn into an uninhabited desert, depriving them of their dominant and economic element.

In the newspaper “Nor Dar” in 1894. The published article “the revolt of Sassoun” presenting the events in Sassoun is based on the information provided by the correspondent from Constantinople, but without details, the difficult situation in Sassoun is described. Thus, despite tsarist censorship, the scarcity of journalists and other obstacles, the Eastern Armenian press is still rich in documents covering the Sassoun massacre. Furthermore, the factual elements they contain are important for the study of the history of these horrible massacres. Thus, Western Armenian Television summarizes the events in Sassoun in the Eastern Armenian press, examining reactions to the massacre in 1894.

For this purpose, we studied the publications of the newspapers “Mshak”, “Nor Dar”, “Ardzagank” and the magazine “Murch”, which were actively active in the Eastern Armenian reality in the 1890s.

When studying the issue of Armenians in Western Armenia, the articles of several periodicals published in Georgia in 1914-1920 can be considered as valuable facts.

Georgian journalists and public speakers in their articles and messages express solidarity, sympathy and universal sympathy for the Armenian people, although other sentiments are also found in addition to heart-warming expressions.

Thus, “Klde” journal, noting that “Armenians displaced from their homeland, lost at home should be fully convinced that we understand their plight well, we sympathize with them from the heart and soul...”.

Published in the January 10, 1914 issue of “SAKHALKHO GAZETTE”

In the article “The Life of Armenians in Western Armenia” he writes that the case for reforms is again uncertain. The Ottoman government continues to pursue a dual policy, they say riots have started in some provinces.

Already on February 1, “SAKHALKHO GAZETTE” writes that Armenians do not participate in the parliamentary elections. Armenian partisans demand reforms from the Ottoman government.

Only after that, they say, we will resume negotiations and participate in the elections. Against this background, the Ottoman newspapers of Istanbul publish provocative articles, which further stir up the people.

For more information.

<http://surl.li/mxrkg>

<http://surl.li/mxrki>

<http://surl.li/mxrkk>

<http://surl.li/mxrkt>

The Kurds distribute leaflets and call everyone to arm themselves. “SAKHALKHO GAZETTE” writes that their sources in Poland inform that the boycott against Christian merchants is getting stronger. They even put oil on their products. For this reason, Greek and Armenian merchants aimed to cancel the contracts signed with European factory owners. According to them, the Ottomans wanted the Christians to leave the Ottoman Empire. In Istanbul, Jemal Pasha was appointed as the Minister of the Navy.

The Armenian Patriarch received the following information from the Bishop of Bayazet. “Hot battles are going on a few hours away from the city. There are only 240 soldiers in the government detachment. The Kurds are well armed, they even have machine guns. It’s a mess in town. Christian residents were locked up in churches. Save us.” The government also feels the complexity of the situation. He issued an official statement, where it is said that the movement of Kurds is directed against the government and Christians.

As we can see in the articles, the Turkish government not only refuses to implement reforms in Western Armenia, but also sows hostility towards the Armenian population at the state level.

THE PROBLEM WITH ETIUNI

Source: Iron Age
armenianscholar.org

Several prominent Armenian academics (e.g., Armen Petrosyan) and, recently, even some western academics (like Rasmus Thorso) have suggested that the Armenians have their origins in a little-known Iron Age tribe called the “Etiuni” (or more accurately, the “Etiuhi”). This tribe supposedly spoke Armenian and lived in the upper eastern regions of the Armenian Highlands near Lake Sevan, and they supposedly contributed to (or, according to Petrosyan, even caused) the “destruction” of the Urartian kingdom.

The Kingdom of Urartu, 9th-6th Centuries B.C.

There is, however, little evidence for such claims. The Etiuni themselves have not left any written records either, so most of what we know about them comes from Urartian texts.

- (4b) Through the protection [of the god Խaldi Minua, son of Išpuini, says: the harem(?) of the city Էušpa (where) no king before(?) had brought so many women, inde[ed Minua], son of Išpuini, [from] the city Luḫiuni (did it).
- (9) The city of Luḫiuni, the royal city, which had nobody ever surrounded(?) –
- (11) The god Խaldi subjected it to Minua, the son of Išpuini.
- (12b) I took the city of Luḫiuni, I put the land Etiuni under tribute.

The Urartians would regularly wage wars and raids against the land of the Etiuni, where the kings of Urartu would conquer and subjugate their chieftains (in one case even castrating one of the Etiuni kings), depopulating and repopulating the area and, at times, filling the harems of Tushpa (Van) with women from Etiuni cities.

- (r 10) Argišti says: I conquered the city Qihuni of the land Siluni on the side of the lake, and I came to the city Alištu.
- (r 13) I deported men and women. By the command of the god Խaldi Argišti, son of Minua, says:
- (r 15) I built the city Erbuni as protection of the Bia lands and for the intimidation of the enemy countries.
- (r 18) The land was deserted, nothing had (ever) been built here (before). I accomplished great undertakings there.
- (r 21) I settled there 6600 warriors (lit. “men of battle”) from the land Խatti and from the land Šupa.
- (r 23) Through the greatness of the god Խaldi, Argišti, [son of] Minua, says: I prayed to the god Խaldi, (my) Lord, the Weather-God, the Sun-God, (and all) the gods of the Bia land.

In another notable case, an Etiuni plot to steal the Urartian god/divinity named “astiuzi” (cognate to the Armenian “Astuaz,” meaning “god”) from the temple of Haldi in Ardini was thwarted by a preemptive attack on the Etiuni tribes. It is safe to say that Urartu and Etiuni weren’t on the best of terms. For one reason or another, this tribe in particular has captured the imagination of some Armenian academics, who have pointed to the Etiuni as the ancestors of Armenians. However, as you might suspect by now, I am highly skeptical of this theory.

Why are we even talking about Etiuni?

Let us first discuss why some scholars are even talking about the Etiuni. In my opinion, at the core lies the false rejection of the Urartu-Armenian connection. Mainstream academia (especially linguists) is somewhat uneasy with the idea that Urartu was simply Armenia. They do admit by now that Armenians are natives to the Armenian Highlands and some even started to admit that Urartian DNA matches perfectly well with modern Armenians, but how this kingdom relates to Armenians and where the Armenian language, in particular, came from still remains “enigmatic” to them. The Armenian language has been classified as belonging to the hypothetical Indo-European macro family, but it is awkwardly separate from all other known Indo-European languages. Thus, it has been placed in a separate branch of Indo-European with no known direct ancestor or descendent. The Urartian, on the other hand, has been placed in a different language family, usually called the “Hurro-Urartian.” Thus, the tired old question: “How could the Urartians have been Armenians if they spoke a different language?”

Unable to properly answer this question, some Armenian academics have rejected the idea that the Urartians were simply Armenians and have started to devise all types of fantastical theories, such as the one with the Etiuni.

(r 10) Argišti says: I conquered the city Qihuni of the land Siluni on the side of the lake, and I came to the city Alištu.

(r 13) I deported men and women. By the command of the god Ḫaldi Argišti, son of Minua, says:

(r 15) I built the city Erbuni as protection of the Bia lands and for the intimidation of the enemy countries.

(r 18) The land was deserted, nothing had (ever) been built here (before). I accomplished great undertakings there.

(r 21) I settled there 6600 warriors (lit. “men of battle”) from the land Ḫatti and from the land Šupa.

(r 23) Through the greatness of the god Ḫaldi, Argišti, [son of] Minua, says: I prayed to the god Ḫaldi, (my) Lord, the Weather-God, the Sun-God, (and all) the gods of the Bia land.

From Urartian records, we know that the Etiuni primarily lived in Eastern Armenia. Argishti son of Menua, for example, established Yerevan (Erebuni), after a conquest into Etiuni territory. Some even suggest that the Etiuni lived around Mount Ararat as well, which they supposedly called Erkuahi, which Petrosyan has interpreted as deriving from the Armenian word “Erku,” meaning “two,” a reference to the mountain’s twin peaks.

However, the etymology is doubtful, as there is no evidence that Mount Ararat was ever called “Erkuahi.” In fact, the “-hi” suffix in Erkuahi suggests that this word denotes a tribe or a house, as “-hi” is the Urartian suffix for people, corresponding to the Armenian suffix “-tsi” (e.g., Amerika-tsi, Hamshen-tsi, etc.). Secondly, in most cases, the name was actually rendered as “Erikuahi,” rather than “Erkuahi.”

Erikuahi [(A POPULATION GROUP, PEOPLE OF ERIKUA)] (EN)

8 instances

Written forms: ^me-ri-ku-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i; ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i; ^mer-ku-a-hi; ^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i.

Normalized forms: Erikuahi (^me-ri-ku-a-hi); Erkuahi (^mer-ku-a-hi); Erkuahi (^mer-e-ku-ú-a-hi, ^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-di-i); Erkuahi=^mi=NI=ei (^mir-e-ku-a-hi-i-ni-e-i); Erkuahi=^mi=ei (^mer-e-ku-ú-a-hi-i-ni-e-i).

Therefore, the tribe’s name could best be etymologized as the “People of Erikua.” “Erikua” or “Erkua” was probably the name of a tribal chieftain, rather than a toponym. There was, in fact, a mention of such a chief/king of the Etiuhi by the name of Erkuaini.

Erkuaini [(A KING)] (RN)

1 instance

Written forms: ^mer-ku-a-i-ni-i.

Normalized forms: Erkuaini=^mi (^mer-ku-a-i-ni-i).

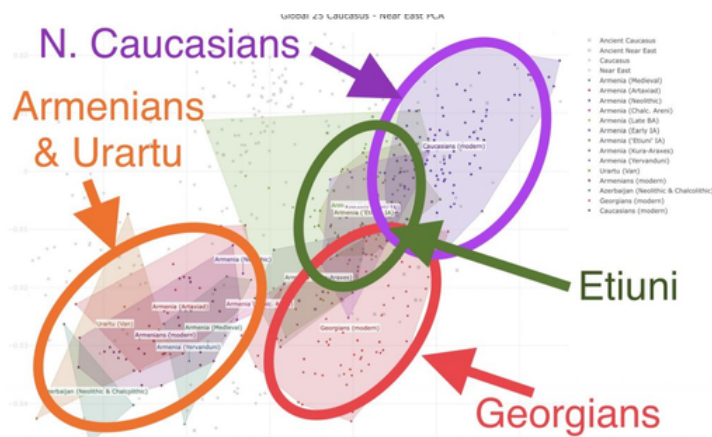
Although such theories are far less credible than the Urartian-Armenian continuation theory, I’ve noticed that such claims nevertheless encounter far less resistance from mainstream academia. After all, these theories are based on obscure tribes whose written and spoken traditions have not been attested in archaeology.

Another reason this theory is being adopted by academics is because it provides a “neat” explanation for the “emergence” of the (Indo-European) Armenian language in the region. Only, the explanation is not neat at all, as you’ll read soon. Now, I will not be debunking every etymological mistake, but it should be sufficient to say that there are a lot of “assumptions” surrounding the topic of the Etiuni.

However, I am not concerned with narratives that neatly fit certain mainstream assumptions. I am concerned with genuinely discovering the truth about my ancestors and, hopefully, correctly telling their story to my readers. Thus, I have a problem with the Etiuni theory.

Besides the fact that there is overwhelming evidence for the Urartu-Armenia connection, including a contemporary trilingual translation of the word “Urartu” into “Armenia,” as I have outlined in my five-part articles on “Who were the Urartians?”, there is now undeniable genetic evidence that highly suggests an Urartian origin for Armenians and not an Etiuni origin.

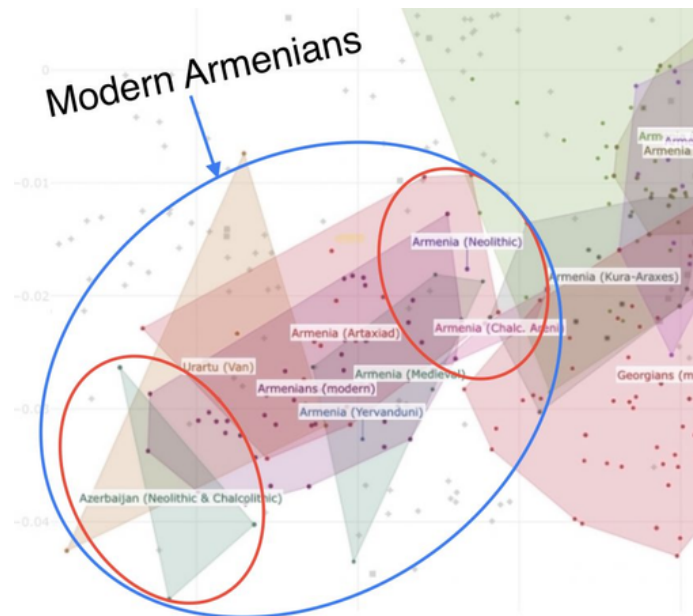
The DNA of modern Armenians is most closely related to Urartians (from the Van region) and hardly with the so-called Etiuni, who occupied parts of Eastern Armenia near Lake Sevan during the Iron Age. If we plot the coordinates of modern Armenians and ancient samples from the region, we can clearly see that the Iron Age inhabitants of Eastern Armenia cluster much closer to Northern Caucasians and Georgians than they do with modern Armenians. In contrast, modern Armenians cluster most closely with the Iron Age Urartian samples from Van.

So, if we go by the Vannic Urartian accounts of a war with their contemporaries who lived near Lake Sevan, a land they called Etiumi, and we compare the genetic profile of both Urartians and the Etiumi, then we can see a clear genetic distinction between the two. Urartians clearly resemble modern Armenians, while the Etiumi seem to cluster more with the North Caucasians, most of whom aren't even Indo-European speakers, mind you. It is therefore highly unlikely that Armenians originated from the Etiumi or even just inherited their language, as some have started to suggest. Genetic evidence clearly shows signs of Urartianization of the region during and after the Iron Age, and not Etiumization, which would be expected if the Etiumi indeed defeated Urartu and established their "Armenic" kingdom.

Then who were the Etiumi?

If the Etiumi were not the predecessors of the Armenians, then who were they, and how did they come to occupy north-eastern parts of the Armenian Highlands? You might be asking yourself this by now. Well, the Etiumi are indeed an interesting bunch. As we can see from the above PCA plot, they are genetically somewhat similar to Middle to Late Bronze Age individuals from the same area. This means that they could be related to the Lchashen-Metsamor culture, which is an interesting culture in and of itself. Many scholars claim that these cultures were Indo-European, but their genetic descendants in the Caucasus don't speak Indo-European languages. I am sure much remains to be discovered regarding the population dynamics of the Southern Caucasus.

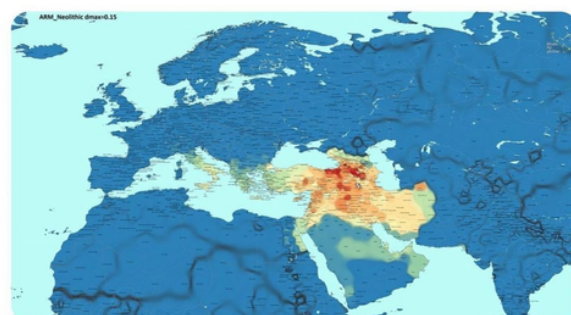

Interestingly enough, from both archaeological and genetic data, we can clearly tell that the Lchashen-Metsamor people themselves probably arrived in the South Caucasus during the Bronze Age. As the older Chalcolithic and Neolithic samples from the Southern Caucasus (Armenia and Azerbaijan) clearly show a different genetic profile. In fact, these much older samples are more Armenian/Urartian-like than they are Etiumi-like.

Here, we can see from the PCA plot that Chalcolithic and Neolithic samples (encircled in red) cluster well within the range of the modern Armenian genetic profile and not so much with those of the more Caucasian-like Etiumi.

Here is another rendering of the genetic distance of modern populations to Neolithic samples from the Republic of Armenia (historic Eastern Armenia). Here, too, we can clearly see that modern Armenians and people who are genetically close to Armenians are the closest matches to those Neolithic samples that predate the Etiumi and their cultural and genetic ancestors.

Map of genetic distance to Neolithic South Caucasus Arm_N to modern populations.

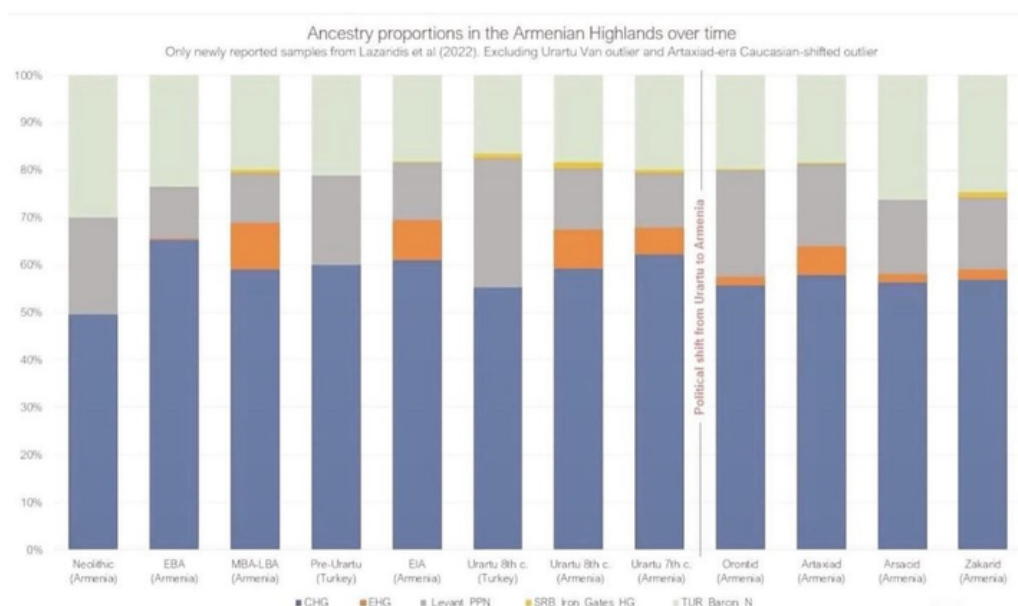
So what did happen?

As we have seen above, the much older Neolithic and Chalcolithic samples from the Southern Caucasus (such as those released from the lowlands of Azerbaijan and the Republic of Armenia) show us clear evidence that people who occupied those parts of the Armenian Highlands further back in antiquity were very similar to Armenians. However, somewhere in the later parts of the Bronze Age and early Iron Age, Eastern Armenia seemed to have experienced a sizable invasion from (northern) Caucasian-like people (perhaps even multiple) who, in the Urartian records, have been called the Etiuni and perhaps also the Diauhi. During the Iron Age wars that the kingdom of Urartu fought, however, these people were largely displaced probably pushed back north towards the Caucasus mountains, and Eastern Armenia was re-Armenized, as we can clearly see from genetic data and read in Urartian records. This event, or perhaps a similar earlier one, mirrors Khorenatsi's history, where he tells us that, during Noah's time (in the Neolithic), Armenians lived around Mount Ararat, but later, their descendants moved south towards warmer lands until Hayk/Haldi returned to Van and re-Armenized the region. Khorenatsi also tells us that, by the time of Hayk's return, those lands were occupied by other tribes, some of whom Hayk incorporated into the Armenian nation.

Lastly, I would like to add that, of course some form of mutual mixing has occurred over time, and it's not impossible that modern Armenians trace their origin from both Urartu and Etiuni. Urartu perhaps more so genetically, and Etiuni culturally. However, this seems to me a far more confusing explanation. It would mean that:

1. The Etiuni spoke a form of Armenian, while their genetic descendants like the Georgians and Abkhaz don't.
2. Armenians are genetically mostly Urartians, but they replaced their language with that of their enemies for whatever reason.
3. Although we see a genetic "Urartianization" of the region during and after the Iron Age, at the same time there was a wave of Etiunization of the culture.

All these inconsistencies just don't add up and require far greater mental gymnastics than I'm comfortable with. And that is my problem with the Etiuni.

CHILDREN OF WESTERN ARMENIA

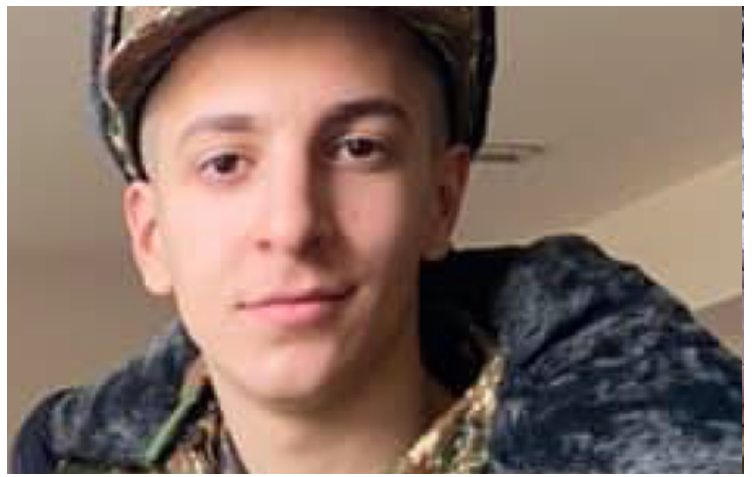

HRAHAT KARAPETYAN

Hrahat Karapetyan was born in 1983 in the city of Sisian. After graduating from local school No. 2, he continued his studies at DOSAAF as a driver. Then, in 2001, he was drafted into the Armenian army to serve in Etchmiadzin. After being demobilized, he worked for some time in Shaki's stone workshop, lived in Shaki's settlement for more than 20 years, then went to Russia due to social problems, after working there for 2 years, he returned to his homeland with the aim of staying in his homeland forever. He believed that the homeland is different, it doesn't matter, you remain a stranger in a foreign land, your homeland is what gives you strength. Married to Hasmik Karapetyan and having 3 children. "Family is a powerful thing," said Hrahat.

Since 2013, he has been in contract military service. Hrahat was killed during the 44-day war. On October 10, Hrahat's car was blown up near the Red Market. Before leaving, Hrahat told his mother that he has God, don't think about other things, he will definitely come back. However, like many volunteers and soldiers, Hrahat also went to the holy cause of protecting the motherland and unfortunately did not return.

DAVIT VIRABYAN

On the night of September 29, Garik left Yerevan with his car to visit his son Davit in Jrakan, but he never met him. From the first days of the war which began on September 27, 2020, conscript Davit Virabyan held with his comrades the neighboring hill of Marjanlu, locality of Jrakan. On October 3, after six days of intense fighting, Davit was killed along with 11 of his comrades. Garik Virabyan says he left Yerevan with his car on the night of September 29. From Goris, Khndzoresk he went to Kubatli. He reached Jrakan's military unit, which was empty, there was no one there. "As soon as we arrived, the "Smerch" struck, we went down from there, we reached Samvelava near the "12 springs", that's where our tanks were. It was the 30th of the month, we stopped the car at the top of Mount Ara, we asked if we were going in the right direction towards the Araks, he said no, we had to turn left at the crossroads, we returned to the Samvelavan intersection, we arrived in Kyuchak, we arrived at Sheibei, it's about 1 km from Marjanlu.

There were some of our officers in Shebey, they asked me where are you going, I said who are we, where do we want to go, they said go back, then get your weapons, get your uniform, and come back. We left again, went to Stepanakert, volunteered, came back and received weapons from the Jrakan military unit. There we met Deacon Hrayr, he told us that he was going to the positions where Davit is, that he would find him, and then he would come and take us there.

We went to Samvelavan and were waiting for Deacon Hrayr to pick us up and take us to David's positions. On October 2, Deacon Hrayr and Davitents' chief of staff, Edgar Matevosyan, were on their way to their posts. On the night of October 2, near the Marjanlu sand mine, the chief of staff was killed and the deacon was injured. That day, during the night, they attacked David's hill, 12 people were killed, including David. I was close to that height, but I couldn't reach my son, I couldn't remove the remains.

ARARAT TEVOSYAN

Ararat Tevosyan was born in 1990 in the village of Tsor in the Hadrut region. Ararat lived in Russia for many years, returned during the 44 Day War, volunteered and participated in the war, then decided he should serve in the army and went to work as a contract soldier .

He always said that if I don't go there or if someone else doesn't go there, our homeland will be left without soldiers, without border guards.

Having been in the hospital for a few days, he was supposed to stay and continue treatment, but he did not stay, he said: "I have to return to my homeland, the homeland is waiting for me."

On March 25, 2022, following enemy provocations in the eastern border area of Artsakh, including the use of Bayraktar TB-2 attack drones, Ararat was mortally wounded.

Ararat Tevosyan's family moved to the Ararat region. He was the youngest child in the family, he had a brother and a sister. Ararat Tevosyan, 32, was not married.

ARAM STEPANYAN

Aram was born on January 4, 1995. He studied at the Military Medical Faculty of the Medical University.

Aram decided on the choice of profession at an early age: he should become a doctor and treat his grandfather's eyes. Then he started studying biology and chemistry. In 2013, he was admitted to the Faculty of Military Medicine of YSUBU. Aram's father's grandfather was also a doctor. Family members were happy when Aram decided to become a doctor. He was drafted into the army in July 2019. During his service, Arami, who studied at the medical university for 6 years, is sent to Yerevan for a 2-month training. Returning to Artsakh, Aram informs his uncle that he will also rise to positions.

In the 9th defense district (Jrakan), Aram served as a platoon instructor, then as a medic, and from September he continued his service in the reconnaissance platoon.

On October 2, 2020, shelling started, there were victims and wounded, an order to retreat was issued. the rifle battalion slowly began to retreat, Aram continued to help the wounded.

Aram was killed on the night of October 2-3, 2020, on the way from Newzgar position in Jrakan to Narinjner position, due to an anti-aircraft missile strike. On the same day, 5 more soldiers from his platoon of 11 people were killed. Aram's body was burned, but it was identified by DNA.

The last time volunteer Poghos Mrjumyan met the 25-year-old doctor at the positions of Jrakan. He was injured when they moved him to the position where doctor Aram was.

According to Poghos, Aram saved his life, bandaged him, gave him pain relief. He remembers that he wrote his name on his forehead and told him to be taken along with several other wounded. Aram repeated his name out loud several times, that he is Dr. Aram from Atrashat. After returning to Armenia, Poghos looked for Aram Stepanyan, before the next operation in the hospital, he accidentally learned the news of Aram's death from the doctors, but he searched and found the Stepanyan family, and told them that Aram was the one who saved his life.

On August 29, 2021, the Stepanyan family was called from the Sevan morgue and informed that the DNA matched. The body of doctor Aram Stepanyan was in the Sevan morgue for ten months, during which time the family searched for Aram among the missing and captives. The family applied to the Red Cross, they submitted a DNA analysis 3 times, but they could not find out any information. Aram Stepanyan was buried on September 2, 2021 in the Yerablur military pantheon. Aram Stepanyan was posthumously awarded the "Combat Service" medal of Artsakh.

HARUTYUN CHOBANYAN

Harutyun Chobonyan was born in 1993. on February 18 in the border village of Aygehovit, Tavush region. Haryut was the first child in the family. In 1999 entered the secondary school of Aygehovit village of Tavush marz and studied there for two years.

In October 2001, Harutya and his family moved to the town of Hrazdan, Kotayk region, and continued their studies at H. University at secondary school No. 12 named after Paronyan. Harutun stood out for his good academic results. In 2009 graduated with honors.

In 2009 he was admitted to the Faculty of Medicine of Heratsi State Medical University in Yerevan. Change of faculty mentioned above in 2011-2014. Harutun studied and graduated from YSUBU Military Medical Faculty.

2014-2016 studied and completed the master's degree at the Faculty of Military Medicine of YSUBU, obtaining a doctorate in the specialty "Medical work in the armed forces". 2016-2017 studied and graduated from the internship of the Faculty of Military Medicine of YSUBU, with a specialization in "General medical activity in the armed forces".

2017 Harutun was sent to the city of Hadrut, Republic of Artsakh, as a doctor of a military unit. 2018 was appointed head of the aid station of the same military unit. In 2019 was appointed head of the medical service of the same military unit. During his years of work, he received numerous honors and letters of thanks for providing proper medical care to wounded servicemen, as well as for organizing the medical service at a high level, conscientiously fulfilling his service duties and doing proof of exemplary discipline.

Before the 44-day war, Harut had served 3 years. In 2020 On July 2, his son Ruben was born. At that time, the doctor was on vacation, but he could not see his son for even a week. Due to the events in Tavush, he was recalled from Hadrut's military unit. After that, in August, Harutyun Chobanyan was admitted to residency, specializing in radiological diagnostics. He barely managed to get to class for a week when the war broke out.

2020 September 30 was his daughter Sarah's birthday. Doctor Harutyun Chobanyan was calmer than usual, anxious and nervous. That day, he learned of the death of his friend, the hero of Artsakh Davit Ghazaryan. He almost didn't use the table for his daughter's 4th birthday. He received a salary that day. he gave half of it to his wife and, with the other part, he bought medicine to take to the front. When he came home from the pharmacy, he asked his wife for half of the money he had given her, because he had to buy more medicine. On October 1, Harutyun Chobanyan went to the front with 5 doctors from his training.

On October 13, Dr. Chobanyan was transporting a wounded man in a UAZ car. They were in the Varanda region, near the village of Karakhanbeyli. The area was already under siege. A group of doctors had gone looking for a safe place where the hospital tent would be moved. Dr. Harut was going to the hospital with four injured soldiers and a paramedic, but he never got there. he, the paramedic and one of the injured died. Harut was wounded in the head by sniper fire.

CULTURE

CULTURAL GENOCIDE

After the 2020 war, Baku gave new impetus to its policy, previously formulated as “the most terrible cultural genocide of the 21st century”, more actively erasing than ever any trace of the Armenian presence in Artsakh.

The attack on Armenian cultural heritage is carried out not only through the destruction of shrines and monuments, but also through attempts to distort historical facts.

Completely ignoring the limits of adequacy and all kinds of restrictions, Baku even encroaches on the territory of Eastern Armenia, declaring Syunik and Yerevan historical Azerbaijani territories and threatening Eastern Armenia with a new war that would erase Armenia from the political map of the world.

Baku attempts to justify its academic appetite by coming up with ridiculous place-name etymologies, as in the case of Zangezur, a later name for the southern part of Greater Hayk's Syunik Province, but which Baku claims is based on the Turkish tribal name, name "Zangi".

Such interpretations, sometimes mixed with delusional statements as if Zangezur was an original Azerbaijani or Aghvan territory, are reflected not only in the aggressive videos made immediately after the 2020 war, but also in toponymic studies and dictionaries of the decades previous ones.

This approach is not only baseless, but also anti-scientific from the start, as it is based on the obvious tendency to deny any Armenian element. It is true that there are several toponyms in Eastern Armenia that contain the zang component, such as Zangibasar, Zangitapa, Zangila/Zangelan and Zangilar, and the second component of some of them can be considered of Turkic origin, but this are younger toponyms which are not recorded in historical documents relating to the given territories and have nothing to do with Zangezur. From early historical records to the modern period, Armenians constituted the main ethnic population of the Armenian provinces of Artsakh, Syunik and partially Utik. This is evidenced by numerous historical sources, architectural monuments, stone inscriptions, handwritten documents, place names, etc.

Syunik and Artsakh are shown as the ninth and tenth provinces of Greater Armenia, respectively, in the 7th-century “Maps of the World.” There are many Armenian toponyms that contain the root dzor, meaning "canyon, valley, stream bed". It is a word of native Armenian origin and documented in the bibliography since the 5th century. The same goes for Zangezur, which is a young name of the historical and geographical region of Eastern Armenia and corresponds to the southern part of the Syunik world (province) of historical Armenia. Previously, it designated the surroundings of Goris, the river and the mountains. Thus, Dzagedzor generally corresponds to modern Zangezur in terms of geographical inclusion.

AROUND THE FALSIFICATIONS THAT FOLLOW ONE ANOTHER

CBC TV Azerbaijan broadcast a video program with a clearly anti-Armenian propagandistic character, one of the theses of which is that the Armenian side had a workshop for the production and artificial aging of Armenian khachkars in the Karvachar region in order to Armenianize the 'Artsakh and falsifying local history, where the Armenians would have worked by falsifying history. Unfortunately, this absurd thesis, which individuals in Baku have been trying to promote since 2020, including those who consider themselves art critics and historians, has recently begun to spread aggressively at the state level.

The main unfounded and unnecessary premise of this propaganda is that in November 2020, a workshop for "production and aging of cross stones" was discovered in the Karvachar region. According to the Azerbaijani side, the "control" of this workshop showed that Armenian craftsmen carved Armenian inscriptions, crosses and ornaments on stones, and then placed these semi-finished stones in special solutions, for example, vinegar, to age the stones and the positioned sculptures.

What is surprising and ironic is that no real evidence of the existence of a workshop is presented. Contrary to this, images of famous khachkars from different centuries are provided as evidence, such as photos of khachkars near the stairs leading to Sevanavank (17th century), khachkars around Kotavank (16th-17th centuries).

It should also be noted that the majority of khachkars chosen by the Azerbaijani side and presented as "evidence" are located on the territory of Eastern Armenia, and not in Artsakh.

The dangerous prospect is clear. That of presenting the khachkars, crucifixes, inscription stones in the occupied territories of Artsakh as the result of an Armenian counterfeit and eliminating them under the pretext of restoring monuments.

According to Article 9(c) of the 1999 Second Protocol to the 1954 Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, any transformation of cultural property, as well as any change in the manner in which it is used, which aims to It is prohibited to hide or destroy cultural, historical or scientific evidence.

According to the UNESCO Convention on the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage, preserving cultural heritage means ensuring the vitality of heritage. Preserving heritage means ensuring its integrity and integrity, of which the community is also a part, ensuring the standards of authenticity, importance, integrity and exclusivity of heritage. These principles derive from the UNESCO World Heritage Convention, ICOMOS documents and other international organizations.

For more information.
<http://surl.li/mxtsa>

A SO-CALLED MANIFESTATION OF "TOLERANCE"

On October 24, 2023, on the eve of Christmas, the State Committee for Work with Religious Organizations of Baku organized a visit of religious representatives of Christian religious communities and various Christian organizations operating in Baku to the churches of the Holy Mary of Tsakur and Saint Hovhannes of Togh in the occupied region of Hadrut. The visit was widely covered by various Azerbaijani news services.

In the videos released about the visit, it is said that after the liberation of Artsakh from Armenian occupation, representatives of the Christian community had the opportunity to visit churches and pray there. As Elchin Pashaev, preacher of the religious organization "Word of Life", mentioned in his interview, the visit was initiated by them and by representatives of other Christian organizations. As part of this visit, Baku's official propaganda also mentioned the fact that the churches of Saint Mary of Tsakur and Saint-Hovhannes of Togh are aghvans.

Armenian churches were also visited in Baku Bible Society", "Evangelical Christian Baptist", "Evangelical-Lutheran Salvation", "Seventh-day Adventists", "Prefecture of the Catholic Church of the Republic of Azerbaijan", "Orthodox Russians of Azerbaijan", "Church d'Alban-Udi" and others, as well as Muslim representatives of religious organizations. Representatives of various unknown and generally incomprehensible religious organizations talk about religious and national tolerance.

We are talking about tolerance in a country that has destroyed, desecrated, modified and damaged hundreds of Armenian churches, chapels, monasteries, crosses and khachkars thanks to determined state policy. A country whose soldiers, during and after the 2020 war, cynically published various videos showing how they break and desecrate Armenian khachkars and crosses, how they make Muslim prayers heard from Armenian churches, speaks of religious and national tolerance.

A country that twice bombed the Ghazanchetsots Cathedral in Shushi and is currently trying to transform it under the name "restoration" speaks of religious tolerance. The country whose soldiers blew up the Green Hour church in Shushi talks about tolerance and, under the guise of "restoration", they are trying to change it.

DEAR COMPATRIOTS, WESTERN ARMENIA TELEVISION DOES NOT ENGAGE IN SELF-PROMOTION. THE LEADERSHIP OF WESTERN ARMENIA, REMAINING TRUE TO ITS IDEA AND PRINCIPLES, CONTINUES THROUGH TELEVISION AND OTHER MEDIA PLATFORMS TO PRESENT EVENTS RELATED TO THE HISTORY, PRESENT AND FUTURE OF OUR COUNTRY IN A NEW WAY, INFORMS ABOUT POLITICAL AND SOCIAL EVENTS OF THE GOVERNMENT, AND ALSO PROVIDES AN OPPORTUNITY TO COMMUNICATE CLOSER WITH EACH OTHER . WITH THE HELP OF OUR TELEVISION, YOU CAN ESTABLISH DIRECT COMMUNICATION WITH THE GOVERNMENT, MEMBERS OF THE NATIONAL ASSEMBLY, RAISE ALL THE ISSUES THAT CONCERN YOU THAT ARE DIRECTLY RELATED TO WESTERN ARMENIA AND ITS CITIZENS, AND ALSO MAKE VARIOUS PROPOSALS. BESIDES BEING A TV VIEWER, YOU ALSO HAVE THE OPPORTUNITY TO BECOME A CITIZEN OF WESTERN ARMENIA BY FOLLOWING THE APPROPRIATE PROCEDURE.

LET US REMIND YOU THAT WESTERN ARMENIA TV DOES NOT ENGAGE IN SELF-PROMOTION, BUT STRIVES TO EXPAND CONNECTIONS WITH YOUR HELP. YOUR SUPPORT IS OUR COMMON VICTORY. TOGETHER – WE ARE FORCE!

BANQUE DU BÉNÉFICIAIRE : 18206

SWIFT : AGRIFRPP882

IBAN : FR76 1820 6001 6060 2410 5442 422

BÉNÉFICIAIRE : ASSEMBLÉE DES ARMÉNIENS D'ARMENIE OCCIDENTALE (AAAO)

**WESTERN
ARMENIA**

The weekly journal is compiled under the auspices of the State Television of Western Armenia.
All copyrights are reserved.

<https://westernarmeniatv.com/>
info@western-armenia.eu